

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalec. Direktor: Rudi Janžubla. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vojnjak.

Macmillan je novi premier

Izbira Macmillana za ministrskega predsednika namesto Edena je presenetila britansko javnost — Vodja laburistične opozicije Gaitskell je zahteval razpis splošnih volitev

LONDON, 10. Jan. (Tanjug). Danes popoldne so sporočili, da je dobil mandat za sestavo nove britanske vlade Harold Macmillan, ki je mandat sprejel. Dosedanji predsednik britanske vlade Anthony Eden je namreč sinotično obvestil britansko kraljico o svojem odstopu, ki ga je utemeljil s slabim zdravstvenim stanjem. Kraljica je Edenov odstop sprejela.

Takoj po Edenovem odstopu je vodja britanskih laburistov Gaitskell sinotično zahteval razpis splošnih volitev. Obžaloval je, da se Edenovo zdravje ni zboljšalo, čeprav je bil na oddihu na Jamaiki in dodal, da je pred-

sednik vlade pravilno ravnal, ker je odstopil. Ker pa se je vsa Edenova vlada izrekla za njegovo zunanjo politiko v zadnjih treh mesecih — je Gaitskell dejal, da bi bilo treba razpisati nove volitve.

Izbira Macmillana za novega predsednika vlade pa je presenetila politične opazovalce in večino britanskih komentatorjev. Pričakovali so namreč, da bo britanska kraljica zaupala mandat za sestavo vlade Richardu Butlerju. Politična javnost v Veliki Britaniji je z olajšanjem pozdravila Edenov odstop. Menijo, da je str. Eden plačal ceno zgrešene politike, ki je dosegla vrhunec v popolnem neuspehu vojaške intervencije v Egiptu. Pričakovali so, da se bo njegov naslednik odrekal politični smeri in idejam, ki so pripeljale do suške avanture. Zaradi tega so tudi sinotično in davi smatrali Richarda Butlerja kot najverjetnejšega Edenovega naslednika. Butlerja imajo namreč za predstavnika skupine ministrov v vladi, ki je vplivala na to, da je bil sprejet sklep o prekinitvi sovražnosti proti Egiptu in za nosilca ideje tako imenovanega »novega konservativizma« med torževci.

Z druge strani pa je znano,

da je bil sedanji predsednik vlade vedno pristaš politike močne roke na Srednjem vzhodu in da je ves čas suške krize popolnoma podpiral Edena. Zato je bil v prvih odmevih na imenovanje Macmillana za predsednika vlade slišati nejevoljo tistih predstavnikov britanskega političnega življenja, ki so si želeli radikalnejših sprememb v politiki in osebnosti v vladi. Po izjavah teh krogov izbira Edenovega naslednika ne daje mnogo upanja za novo usmeritev.

Zastopniki elektrogospodarstva pri tov. Mihi Marinku

LJUBLJANA, 10. Jan. Predsednik skupščine LRS tov. Miha Marinko je sprejel dopisne predstavnike elektrogospodarskih podjetij Slovenije na čelu s predsednikom upravnega odbora elektrogospodarske skupnosti tov. Mirkom Zupancem in glavnim direktorjem ing. Vekoslavom Koroščem, ki so mu izročili za prostore bodoče LRS velike oljnatne hidroelektrarne Vuhred, delo akademskega slikarja Tineta Gorjupa, kot spomin na skupno akcijo vseh delovnih kolektivov, ki so prispevali za zgraditev te velike dravske elektrarne.

Ob tej priložnosti se je predsednik tov. Miha Marinko zanimal za razna vprašanja našega elektrogospodarstva, zlasti za kooperacijo med podjetji, za dvig storilnosti, za mestna omrežja in sploh za delo elektrogospodarstva za dvig življenjske ravni prebivalstva.

Ta prvi vtis pa bi se lahko izkazal tudi kot neutemljen, ker kaže, da konservativci niso imeli drugega izhoda. Bivši predsednik vlade Winston Churchill in konservativni voditelj v Gornjem domu lord Salisbury sta danes popoldne svetovala britanski kraljici, naj zaupa mandat Macmillanu, za katerim stoji večina konservativne parlamentarne skupine. Čeprav je izbira Macmillana v bistvu zmaga desnega krila konservativnih poslancev, se je proti Butlerju dvignilo tudi znatno število drugih članov konservativne parlamentarne skupine, medtem ko so njegovi pristaši maloštevilni in neorganizirani. Na sklep je vplivalo tudi dejstvo, da ima Macmillan mnogo več upanja za zagotovitev kompaktnosti stranke kakor Butler.

Prepričanje, da bi Butler sodeloval v Macmillanovi vladi, da pa le-ta ne bi hotel biti minister za Butlerjevi vladi, je prav tako vplivalo na izbiro osebnosti novega predsednika. Takoj ko je bilo sporočeno imenovanje novega predsednika vlade, je Butler predstavnikom tiska prebral izjavo, želeč Macmillanu mnogo uspeha.

Poleg notranjopolitičnih vzrokov, ki so vplivali na izbor Macmillana, poudarjajo nekatere opazovalci, da je imelo znatno vlogo pri tem tudi dejstvo, da smarčar Macmillana za osebnega Eisenhowerjevega prijatelja. Tako bi bila odprta pot za obnovitev in oživitve anglo-ameriškega zavezništva, česar, kakor kaže, Eden ni mogel doseči. Vsekakor je sedaj mnogo bolj verjeten obisk britanskega premiera v Washingtonu.

V Beograd so 7. januarja prispeji štirje člani in pet strokovnjakov ameriškega posvetovalnega komiteja za gospodarske odnose s tužino. Ta odbor proučuje gospodarske odnose ZDA s tužino in mora do 1. marca t. l. predložiti svoje predloge o nadaljnjem razvoju teh odnosov. 8. januarja je član tega odbora, ki so prispeji v Beograd, sprejel predsednik Tito. — Na sliki: Člani ekonomskega odbora ZDA pri predsedniku Titu.

POGREBNE SLOVESNOSTI NA DUNAJU

Mirno slovo od T. Koernerja

Od našega stalnega dopisnika

DUNAJ, 10. Jan. Danes popoldne so na dunajskem centralnem pokopališču spustili v grobnico predsednika republike krsto s truplom Theodorja Körnerja, drugega povojnega predsednika Avstrije.

Pogrebne svečanosti so se začele v slavnostni dvorani dunajskega magistrata, kjer je pokojnik ležal v dnevi na mrtvaškem odru. V imenu vlade

se je poslovil od njega njegov začasni naslednik, zvezni kancler Raab ob prisotnosti vseh članov vlade, zastopnikov tujih državnih poglavarjev, diplomatskega zbora, parlamenta ter javnega in kulturnega življenja Avstrije. Jugoslavijo je zastopal veleposlanik Radivoj Uvalič.

Pogrebni sprevod je začel oddelek zvezne armade. Pred poslopjem parlamenta se je sprevod ustavil, godba pa je zaigrala državno himno. Mimo spomenika Treh ustanoviteljev avstrijske republike na Ringu se je avto s krsto, za katero so stopali pokojnikovih sorodniki, pomikal mimo opere do Schwarzenbergovega trga, nato pa po Renwegu na pokopališče. Ceremonija na pokopališču je bila kratka: častna salva iz topov, kratek govor podkanclerja Schärfa za imenu pokojnikovih prijateljev in političnih somišljenikov. V pišu vetra je pod temačnim zimskim nebom krsta izginila v grobnico. Trditve, da je Avstrija izgubila Körnerja resnično občutila, ni pretirana. Velike množice, ki so več ur stale na mrazu, da so lahko šle mimo njegove krste, so velik dokaz. Tudi vsa dolga pot od Ringa do pokopališča je bila prepolna ljudi. Resnično je s Körnerjem legel v grob človek velikega formata, močda zadnji »grand old man« avstrijskega javnega življenja.

Podkancler Schärff je upravičano lahko rekel ob slovesu, da se je krog Körnerjevih prijateljev prav v zadnjih letih njegove življenja razširil daleč čez okvir njegovih političnih somišljenikov. — Človek Körner je namreč daleč preraštel Körnerja politika in v obema državama, M. Kocjan

jaka. Morda je prav v tem tudi kot socialist dosegel največ, kar je mogoca.

Dejansko mu tudi njegovi politični nasprotniki nikoli niso mogli ničesar očitati, ne kot dunajskemu županu, še manj pa kot predsedniku republike. Morda tudi zato, ker nikoli ni bil politik v običajnem smislu besede. Tudi njegov način življenja je bil tak, da ni dopuščal kritike, čeprav je bil morda nekoliko čudaški.

Se njegova smrt mu je dala zadnji prihod drugačnosti in dala nov prispevek k zgodovini avstrijske republike, ki so se napelele okrog njega. Četrtega januarja so ga videli še v mestu s njegovim dolgoletnim šoferjem Semradom, popoldne ga je obiskal zdravnik za redni tedenski pregled. Ko mu je predsednik hotel pokazati, kako dobro hodi po stopnicah — Körner je namreč okrevalec od lahke kapi — se je nenadoma zrušil in izdihnil.

Služba predsednika avstrijske republike je sicer bolj častna kot vplivna, toda danes ko se Avstriji ozirajo po nasledniku za Körnerja, je toliko bolj jasno, da vendarle ni vsak primeren zanjo. Človeka, kot je bil Körner, Avstrija vsekakor danes nima.

J. Stular

Moša Pijade sprejel zastopnike slepih

Beograd, 10. Jan. Predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade je sprejel danes člane izvršnega odbora Zveze slepih Jugoslavije in se v enournem razgovoru s njimi zanimal za delo zveze. Zastopniki zveze so ga opozorili na potrebo čim hitrejšega uveljavljanja zakona o zaščiti defektnih oseb, čigar načrt sedaj izdelujejo. Seznanli so ga tudi s težavami v oskrbovanju slepih z različni pripomočki za učenje in delo, ker jih ne izdelujejo v naši državi.

Trgovinska pogajanja z ZSSR

Pričakujejo, da bodo razgovori o sklenitvi sporazuma o blagovni izmenjavi za l. 1957 omogočili nadaljnje povečanje blagovne izmenjave med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo

Jugoslovanska gospodarska delegacija, ki jo vodi državni podsekretar za blagovni promet Ljubo Babič, bo odpotovala 12. januarja v Moskvo, kjer bo imela z zastopniki Sovjetske zveze razgovore o zaključitvi sporazuma o blagovni izmenjavi v letu 1957. Bržkone bosta obe delegaciji razpravljali tudi o sklenitvi dolgoročnega perspektivnega sporazuma za čas do leta 1960.

Lani je Sovjetska zveza zavzela eno izmed prvih mest v jugoslovanskem izvozu in uvozu. Zelo pozitivno je v trgovinskih odnosih med obema državama, da se v jugoslovanskem izvozu vse bolj pojavljajo industrijski izdelki, medtem ko je uvoz zagotovil Jugoslaviji zelo važne predmete. Po zadnjih podatkih so jugoslovanski izvozniki sklenili do 1. decembra kupčij za 52,9 milijona dolarjev. Računajo, da je znašala skupna vrednost jugoslovanskega izvoza v Sovjetsko zvezo do konca leta 1956 okoli 53,3 milijona dolarjev. Glavni predmeti, ki jih je Jugoslavija izvozila v ZSSR, so bili tobak, goveje in svinjsko meso, mesne konzerve, svinec, volnene tkanine, usnje in obutev, fižol, vino in vinjski destilati, suhe slive, kemikalije, cement in drugo. Iz ZSSR smo po podatkih do

Blagovna izmenjava med Jugoslavijo in ZSSR se je lani občutno povečala.

Dosedanja blagovna izmenjava z ZSSR vodi do sklepa, da so podane resne možnosti za nadaljnje povečanje, tembolj, ker more Jugoslavija nabaviti v ZSSR znatne količine važnih predmetov, ZSSR pa more prav tako konzumirati precejšnje količine blaga, ki ga izvažajo Jugoslavija.

(Jugopres)

Kršitev enakopravnosti

Proti osnutku zakona za slovensko šolstvo se je že izreklo več političnih organizacij — Krivične omejitve in protustavne omejitve glede slovenskih šol na Goriškem

TRST, 10. Jan. (Po telefonu) Socialistični poslanec Marangoni je dostavil ministru za šolstvo interpelacijo, s katero zahteva pojasnilo glede osnutka šolskega zakona v goriški pokrajini.

Kaže, da načrt predvideva možnost ustanavljanja slovenskih šol na tam, kjer so že italijanske. Brez tega se zdi, da načrt ne predvideva pravnega statusa za slovenske strokovne šole in baje vsebuje tudi klavzulo, da bo morala določena šolska komisija ugotoviti, če se posamezni slovenski učenci lahko vpišejo v slovenske šole.

Marangoni poudarja, da bi morale biti slovenske šole tako v praksi kot pravno samostojne, kar bi bilo konec koncev v skladu s stališčem lokalnih oblasti in političnih strank, zraven tega pa bi morala veljati za slovenske šole v Italiji isto merilo, ne pa ločeno, kakor se zdaj skuša urediti šolstvo na Goriškem. V zvezi s tem se sestavljajo izvršni odbor Slovenske gospodarske — kulturne zveze, ki pravi v svojem zaključnem sporočilu, da Rossijev načrt krši enakopravnost med italijanskimi in slovenskimi šolami in bi bilo treba uzakoniti načelo, da imajo pravico odločanja, v kakšno šolo bodo dali svoje otroke, samo starši, ne pa komisije. Sporočilo dalje pravi, da morajo slovenske otroke poučevati vzgojitelji slovenske narodnosti ter da ne sme biti razlik med posameznimi področji, kjer so slovenske šole.

Parlamentarna komisija za šolsko vprašanje bo začela obravnavati vprašanje slovenskega šolstva 22. januarja. Ni izključeno, da bodo slovenske šolske organizacije v Italiji pripravile novo spomenico ter jo dostavile pristojnemu šolskemu forumu v Rimu. Govori se tudi, da bo slovenska šolska delegacija zahtevala razgovor z ministrom za šolstvo. Proti osnutku zakona za slovensko šolstvo se je že izreklo več političnih organizacij Tržaška federacija komunistične mladine je sprejela resolucijo, v kateri je rečeno, da načrt krši pravice Slovencev v Italiji in da ni v skladu z ustavo. Pripravljeni načrt za slovensko šolstvo so enotno grajali na seji tržaškega občinskega sveta tudi vsi slovenski svetovalci, ki so od župana zahtevali, naj posreduje proti navedenemu zakon-

skemu osnutku. Komunistični svetovalci slovenske narodnosti so dejali, da načrt ne štiti pravice slovenskega življa in šolstva v Italiji. Podžupan je obljubil, da bo občinski odbor stvar proučil.

Iz načrta za uzakonitev slovenskega šolstva v goriški pokrajini izhaja, da osrednje šolske oblasti nameravajo rešiti to vprašanje v dveh fazah: najprej na Goriškem, pozneje pa na Tržaškem, kjer bi bil sedaj podoben načrt v protislovju z določili londonskega sporazuma. Razumljivo pa je, da ne najde stvar opravčila niti v pravem, še manj pa v političnem konstruktivnem odnosu do narodne manjšine. V pravem pogledu stoji čvrsto nasproti italijanski ustavi, mirovna pogodba in londonski sporazum, v političnem pa se taki rešitvi upira dejstvo, da majo druge narodne manjšine v Italiji svoje avtonomne šole, da ni mogoče deliti narodnih manjšin na posamezna upravna področja in da bi navezovanje tudi primerna rešitev šolskega vprašanja lahko predstavljal učinkovit sestavni del še tesnejših odnosov med obema državama, M. Kocjan

ZAHODNA NEMCIJA

BOON, 10. Jan. (Tanjug). Komentatorji zahodnonemških listov pripisujejo velik pomen Edenovemu odstopu. Listi menijo, da so bili ustvarjeni pogoji tako za ureditev nesoglasij v državi kakor tudi za neposredne britansko-ameriške razgovore. »S svojim odstopom je Eden napravil uslugo svoji državi — piše »Die Welt«, kajti njegovi politiki so preveč nasprotovali in je tako postala odvrta za razgovore med Veliko Britanijo in njenimi prijatelji. Z odstopom s politične arene pa daje svojemu nasledniku možnost, da Veliko Britanijo reši iz izmačle in jo pripelje v krog njenih starih prijateljev.

Pomemben general Anzeiger je bila edina napaka britanskega premiera, da ni znal o pravem času odločiti.

GRČIJA

ATENE, 10. Jan. (Tanjug). V Atenah so Edenov odstop sprejeli z očitnim zadovoljstvom in olajšanjem, ker menijo, da je zdaj možnost za rešitev kritičnih vprašanj Srednjega vzhoda, posebno pa cikrskega. Vlada krogi se sicer še vzdržuje komentarja, vendar pa ne izključuje možnosti, da bi bil Edenov odstop lahko začetek reševanja cikrskega problema. Politični krogi poudarjajo, da bodo prvi koraki nove vlade morali pokazati, če je bila britanska politika do Cipra Edenovega dobiček ali hujša vse konservativne vlade. Atenski tisk smatra, da je eden od glavnih vzrokov Edenovega odhoda poleg egipčanskega vprašanja tudi vprašanje Cibra, za katerim je on pokazal popolno nerazumevanje. (Nadajevanje na 3. strani)

Dolgo je upal...

Harold Macmillan, ki je danes dobil mandat za sestavo nove britanske vlade, je bil rojen leta 1894. Po študiju prava in Oxfordu se je pridružil konservativni stranki. Naglo se je odlikoval v stranki in uživa posebno podporo Winstonu Churchilliu. Leta 1952 je bil imenovan za državnega podsekretarja za kolonije v Churchillovi vladi, ob koncu istega leta pa je bil poslan v Severno Afriko na novo ustanovljeni pisarni britanskega konzulata. Sodeloval je na mednarodnih konferencah in pogajanjih med grško vlado in narodnoosvobodilno fronto. Leta 1955 je bil kratak ministrijski član v kabinetu s. ministru za nadomestni Anthonyja Edena. Decembra 1955 je postal finančni minister. Harold Macmillan je napisal več del s področja politične ekonomije.

Dolgo je pomišljial...

ODMEVI NA EDENOV ODHOD

Olajšanje po odstopu

ANGLIJA

LONDON, 10. Jan. (Reuter). Ves britanski tisk danes živahno komentira odstop Anthonyja Edena s položaja predsednika britanske vlade. Listi v uvodnih pišejo o ostrih nesoglasjih, ki jih je v Veliki Britaniji povzročilo njegovo odstopno pismo. Danasnja »Times« med drugim piše, da je Eden izrazil resno nesoglasje v državi s svojimi političnimi akcijami v času suške krize. List pa mu izraža vse priznanje za korake, ki ga je storil sedaj. Poudarja, da bi konservativna stranka morala ostati še nadalje na oblasti, ter pravi, da sedaj laburisti ponudijo čimprej razpis splošnih volitev, vendar bi to škodovalo. »Manchester Guardian« poudarja, da je Edenov odstop pomemben in več vzrokov. Njegova politika je privela veliko Britanijo do najhujših komplikacij od leta 1956. Dokler je bil on na položaju predsednika vlade, ni bilo upanja, da bi škoda povzročila ponudila list. Sprememba predsednika vlade je prvi pogoj, da si država opomore. List dalje piše, da se je Eden zmotil, ker je ob neprimernem času vodil preveč odločno politiko in ker ni upošteval OZN, kar je oslabilo britansko položaje na Bliznjem vzhodu. Razlogi za Edenovo politiko — in to je bila v veliki meri njegova osebna politika — morda še nekaj časa ne bodo v podrobnosti znani. »Daily Telegraph« poudarja, da zamenjava predsednika vlade ni prišla na zahtevo Američanov, čeprav drž. in pred. Slovenci nekateri bi mogli popolnoma prikriti, da mu premier Eden ni všeč, vendar ni nikdar zagrešil neodpustljive napake, da bi predlagal spremembo ministra neke druge zveze.

FRANCIJA

PARIZ, 10. Jan. (Tanjug). Edenov odstop je oteževal položaj francoske vlade in privel Francijo do skrajne izločitve nekaterih komentatorjev nenaslovo »diplomatsko bolezen« slega britanske konservativne stranke, kakor tudi

VREME

Napoved za petek: Sprva pretežno oblačno vreme in predvečer v severovzhodni Sloveniji nekaj prehodnih padavin. Nato razjasnilo. Jutranje temperature med -3 in +6. Primorju okoli 4. najvišje dnevene do 7. v Primorju do 10 stopinj C.

Prometna zbornica nujno potrebna

Soglasna zahteva podjetij za cestni, železniški, PTT in pomorski promet

LJUBLJANA, 10. jan. Na izrednem občnem zboru Prometne zbornice LRS so se danes zastopniki slovenskih podjetij za cestni, železniški, PTT, arčni in pomorski promet odločno izrekli za nadaljnji obstoj Prometne zbornice, hkrati pa so določili, naj upravni odbor najkasneje v dveh mesecih pripravi redni občni zbor.

Tako se je končala predloga nenormalno stanje — od sreda 1955. leta, ko je bila ustanovljena Zvezna prometna zbornica in so se pričele razprave o tem, ali so republiške prometne zbornice potrebne ali ne. Zaradi negotovosti, ali bo zbornica nadalje obstajala ali ne, delo Prometne zbornice LRS sicer ni prenehalo, vendar pa je razumljivo, da je bilo zaradi takega stanja močno ohrumeljeno; zlasti se, ker Prometna zbornica FLRJ ni izpolnila svoje obljube o sodelovanju in pomoči republiškim zbornicam.

Na rednem občnem zboru Prometne zbornice FLRJ v drugi polovici tega meseca bodo zastopniki prometnih podjetij iz vse države utemeljili koristnost in nujno potrebo obstoja širšega družbenega upravljanja tudi na področju prometa. Sprito velikih nalog pri modernizaciji in izboljšanju prometa namreč tudi prometni delavci ostalih republik terjajo obstoj republiških prometnih zbornic. In zares, bi Zvezna prometna zbornica — po novem pa Zveza prometnih zbornic, kakor je predlagal današnji izredni občni zbor — lahko uspešno opravljala svoje delo le tedaj, če bo svoje delovanje usmerila v redno sodelovanje z republiškim prometnimi zbornicami, saj bo le tako lahko dobera poznavalca ter uspešno reševala zahtevna vprašanja našega prometa.

V poročilu je bilo omenjeno delo posameznih sekcij, ki so navzlic negotovosti glede obstoja zbornice delovale in si prizadevale čimveč opraviti. Odbor sekcije za železniški promet je lani pripravil za Ljudsko skupščino obširno dokumentirano poročilo o stanju naših železnic. Razen tega je obravnaval vrsto vprašanj, ki zadevajo tehnično izpopolnjevanje železniškega prometa, proučeval nove sodobne oblike železniške transportne embalaže in podobno. Posebej je obravnaval problematiko srednje in visokokvalificiranih kadrov za železniški promet in v zvezi s tem plačni sistem.

Zapolnjenost problematike železniškega prometa je tolikšna, da je sekcijski odbor določil svoje prihodnje naloge, ki jih bo proučeval tako: analitična ocena delovnih mest, premijski

niških podjetij za prevoz potnikov v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru in na Jesenicah. Razen tega pripravljajo petletni perspektivni plan razvoja cestnega prometa za vsa republiko in sicer po okrajih. Sekcija je prispevala k urejevanju meddržavnega avtobusnega prometa med našo državo in Avstrijo ter Italijo s tem, da so predložili mešanim komisijam ustreznno dokumentirano gradivo. Posebno hvalievredna pa je bila pobuda sekcije za ustanovitev združenja "Javne garaže", ki bo gradila skupne javne garaže na področju ljubljanskega okraja.

Nic manj pomembno ni bilo delo sekcije za PTT promet, ki se je zavela prav posebej za problematiko delavskega samoupravljanja. Vrh tega je izdelala vrsto analiz o zaposlitvi visokokvalificiranih kadrov. Najpomembnejše delo sekcije v lanskem letu pa je sodelovanje pri izdelavi osnutka programa za dolgoročni razvoj telefonije v LRS, ki predvideva ta razvoj v prihodnjih dvajsetih letih.

Sekcija za ceste je imela tudi vrsto vprašanj, ki so terjala od nje, da jih prouči. Med temi je bilo vprašanje organizacijske oblike cestne službe, zlasti za okrajne uprave za ceste, zelo zahtevno, kajti dosežena organizacija ni v nobenem pogledu primerna. Pri proučevanju mednarodne organizacije cestnih uprav na se je zavzemala sekcija za nakup novih strojev, s katerimi bi omogočili boljše oskrbovanje okrajnih cest.

Za obmorski promet je skrbela posebna sekcija, ki je izdelala mnogo analiz in tudi dala vrsto priporočil raznim lokalnim organom za izboljšanje pomorskega prometa. To je bilo delo posameznih sekcij, zbornica kot celota pa je sodelovala tudi na raznih posvetovalnih bodis s svojimi strokovnimi nasveti ali s konkretno pomočjo. Zelo uspešno je bilo mnenje sodelovanje o turistično zvezo Slovenije na področju domačega in mednarodnega turističnega prometa.

Seveda, da se poveča izvoz industrijskega blaga, bo zbornica skušala čimbolje organizirati sodelovanje podjetij na inozemskih sejmih, organizirati pa tudi posebne razstave v državah, kjer sejmov ne prirejuje. V kratkem bo izšlo iz tiska 12 monografij posameznih naših industrijskih panog, kar bo omogočilo, da bodo inozemski kupci dobili jasnejšo sliko o možnostih jugoslovanske industrije.

V zvezi zunanjetrgovinskih zbornic so mnenja, da se mesečne zbornice, organizirane v lanskem letu, pokazale dobre rezultate in da so pripomogle k izboljšanju izvoznega dela. Letos bodo skušali ustanoviti podobne zbornice tudi v drugih državah, s katerimi ima Jugoslavija bolj razvito trgovino. Zbornica bo organizirala tudi trgovinske misije naših izvoznikov in proizvajalcev v državi bližnjega, Srednjega in Daljnega vzhoda. Južne Amerike in ZDA. Zboljšala se bo tudi služba konjunktornih opazovalcev, ki je že lani uspešno delovala. Pomembna naloga zbornice bo letos tudi kontrola nad kakovostjo blaga, ki ga izvažamo in uvažamo, prav tako pa tudi organiziranje izvoza tistih predmetov, ki jih ne tržimo na domačem trgu, ki pa se dobro prodajajo v tujini.

O. R.

S seje sveta za socialno varstvo LRS

LJUBLJANA, 10. jan. — Republiški svet za socialno varstvo je danes razpravljal o končnem predlogu proračuna za leto 1957 o investicijskih in o Prehodnem madriškim domu na Kodeljevem ter šolskih kuhinjah. Svet je na osnovi razprave sprejel nekateri postavke o predlogu proračuna za letošnje leto za tista področja socialnega varstva, ki so najbolj pereča. Določil je tudi prednost investicij za razna vzgajališča. Predlog proračuna s spremenjenimi postavkami in predlog za investicije bosta predložena Izvršnemu svetu v odobritve.

V razpravi o Prehodnem mladinskem domu na Kodeljevem je bilo poudarjeno veliko delo, ki ga je dom opravil pri vzgoji mladine v dveh letih obstoja. V tem času je bilo pod okriljem vzgojiteljev 213 soencev, izmed katerih je bilo 179 poslanih v nadaljnjo vzgojo, bodisi v vzgajališča ali vaješke domove, bodisi nazaj k staršem.

Težava, ki jih ima trizna postaja na Kodeljevem so predvsem v pomanjkanju učilnic, politehničnih delavnic, telovadnice in v pomanjkanju strokovnega kadra. Nedvomno je, da to zavira hiter potek dela v domu.

Glede na težave, ki jih ima Prehodni dom na Kodeljevem, je svet med drugim tudi sklenil pripraviti republiškem svetu za šolstvo, naj izpolni dom s potrebnimi kadri in naj ukrene vse, da se bodo sredstva iz sklada za prekrške uporabljala izključno le za ureditve in opremo politehničnih delavnic v vzgojnih ustanovah. E. K.

Davek na dohodek v l. 1957

Zvezni izvršni svet je sklenil, da se odločba o stopnjah davka na dohodek za leto 1956 uporabljata tudi v letu 1957. Izvršni svet je prav tako sklenil, da morejo zavodi za socialno zavarovanje uporabiti za financiranje gradnje zdravstvenih ustanov 32 odstotkov nerazdeljenih presežkov dohodkov nad izdatki v letu 1954. Ta sredstva se bodo uporabljala predvsem za gradnjo in opremo objektov, ki jih že grade.

Z odlokom zveznega izvršnega sveta bo Narodna banka odobrvala gradbenim podjetjem kredite za izplačilo odškodnine delavcem zaradi izrubele inih zaslužkov pri prekinitvi dela v zimskih mesecih ob začetku in koncu leta 1956 in ob začetku leta 1957, ako ne morejo izplačati teh odškodnin.

Izprememba tarife davka na promet

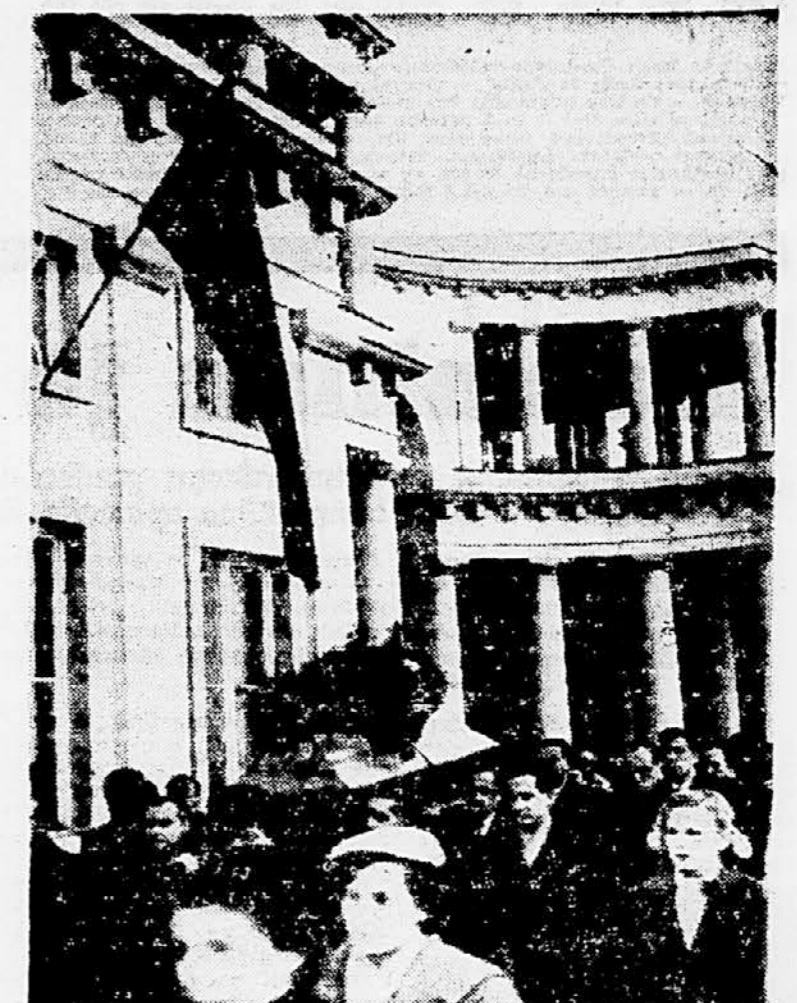
Zvezni izvršni svet je izpremenil uredbu o tarifah davka na promet, tako da morejo občinski ljudski odbori uvesti občinski davek na promet z blagom na drobno, ki se opravlja na področju občine in na usluge prvotnim osebam. V mestih, ki so razdeljena na občine, mora ta davek uvesti samo okrajni ljudski odbor ali mestni svet za celotno področje mesta.

Občinski davek se ne more uvesti na promet z izdelki, za katere je po zveznih predpisih določen regres pri prodaji na drobno. Zvezni državni sekretar za finance more izvesti nekatere proizvode in usluge iz občinskega davka na promet in omejiti višino tega davka.

Danes sveže morske ribe v ljubljanski ribarnici

Ko so položili krsto na katalif in je odpel akademski pevski zbor, se je od pokojnega akademika Plečnika poslovilo v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti njen predsednik Josip Vidmar. Ugotovil je, da stojimo pretreseni pred krsto, ob kateri se poslavljamo od enega izmed velikih tvorcev naše kulture. Poudaril je, da njegovo obvladane snovi in prostora lahko primerjamo samo z zavetostjo velikih mojstrov italijanske renesance. Plečnik nikdar ni bil novator, a vendar je bil vselej nov in izviren. Znal je črpati iz klasične, a vendar je vse do prežemal s srcem, ki je bilo sodobno. Njegov duh je bil čist, jasn in večer in tako so tudi njegova velika dela, ki jih je ustvaril s silno ustvarjalno delavnostjo in iz katerih bodo črpale duha še mnoge generacije.

Mojster je odšel

Pogreb arh. Jožeta Plečnika na Zalah

Zale so večeraj poslednjič videli svojega mojstra in kot so spokojni ter dostojanstveni bili belci oboki, tako se je poslovil veliki slovenski arhitekt in umetnik Jože Plečnik.

Spominu pokojnika so se poklonili mnogi Ljubljanci že v avli univerze, kjer je bila izpostavljena krsta z njegovimi posmrtnimi ostanki, sredi med cvetjem in častno stražo študentov in mladih arhitektov. Dopolodne ob 11. uri je bila sejni dvoran; univerze zaino seja univerzitetne uprave pod predsedstvom rektorja prof. dr. Božidarja Lavriča. Na njej je podal oris velikega Plečnikovega dela dekan Tehniške fakultete dr. inž. Dušan Avsec, nakar so vsi navzoči počastili njegov spomin z enominutnim molkom. Ko so se za tem rektor in ostali člani univerzitetne uprave podali pred krsto v univerzitetni avli, so se študentje znova spomnili svojega učitelja s staro, a vselej znova žalostno slovensko pesmijo o gozdiču, ki je že zelen.

Na same pogrebne slovesnosti, ki so se začele ob 15. uri na Zalah, se je zgrnila velika množica ljudi, zastopnikov raznih ustanov, kulturnih delavcev in preprostih ljudi vseh poklicev, ki so in ki bodo sredi svojega lastnega dela uživali harmonijo Plečnikovega ustvarjanja. Poleg sorodnikov so se slovesa udeležili tudi predsednik SAZU Josip Vidmar, rektor univerze prof. dr. Božidar Lavrič in predsednik OLO Ljubljane dr. Marijan Dermastia. Predsednik izvršnega sveta LRS Boris Kraigher je poslal Slovenski akademiji znanosti in umetnosti svoje sožalno pismo. Med venci je bil tudi venci izvršnega sveta LRS, SAZU, Zveza arhitektov Jugoslavije in zlasti velik venci temnordežih nageljnov z belo-zelenimi trakovi mesta Ljubljane.

Ko so položili krsto na katalif in je odpel akademski pevski zbor, se je od pokojnega akademika Plečnika poslovilo v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti njen predsednik Josip Vidmar. Ugotovil je, da stojimo pretreseni pred krsto, ob kateri se poslavljamo od enega izmed velikih tvorcev naše kulture. Poudaril je, da njegovo obvladane snovi in prostora lahko primerjamo samo z zavetostjo velikih mojstrov italijanske renesance. Plečnik nikdar ni bil novator, a vendar je bil vselej nov in izviren. Znal je črpati iz klasične, a vendar je vse do prežemal s srcem, ki je bilo sodobno. Njegov duh je bil čist, jasn in večer in tako so tudi njegova velika dela, ki jih je ustvaril s silno ustvarjalno delavnostjo in iz katerih bodo črpale duha še mnoge generacije.

Mladji slovenski arhitekti so ga tudi poneli do groba na ljubljanskem pokopališču, kjer si je veliki ustvarjalec spomenikov izbral svoj grob pod samotnim borom.

Nekoliko dalje v televiziji...

Beograd, 10. jan. Pod predsedstvom Rodojuba Colakovica, podpredsednika zveznega izvršnega sveta, je bilo danes posvetovalno o televizijski službi v državi. Razen zastopnikov Zdrženja radiodifuzije, direktorjev radijskih postaj in zastopnikov radijske in elektricne industrije, so sestanku prisostvovali član zveznega izvršnega sveta Peko Dapčević, sekretar za informacije Jovan Maronović, sekretar za prosveto in kulturo Bogdan Osolnik, sekretar za promet in zveze Milan Zorič in državni svetnik Lepa Perović.

Na sestanku so razpravljali o perspektivnem načrtu za izpolnitev televizije. Govorili so tudi o ustanovitvi glavnih središč televizijske službe v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, v katero bodo pozneje pritegnjena tudi druga republiška mesta, kakor

Proizvodnja železniških vozil

Med delegacijo francoske industrije tirmih vozil in zastopniki direkcije jugoslovanskih železnic so se začeli 8. januarja v Beogradu razgovori o možnih skupnih proizvodnih Dielelovih in električnih lokomotiv. Pričakujejo, da se bodo sredi meseca začeli podobni razgovori z zastopniki italijanskih tovarn Breda in Ansaldo ter nemških tovarn Siemens in Krauss-Maffel.

O. R.

Letošnji ekonomski instrumenti

Kreditni in obresti od kreditov ter sredstev, naloženih pri bankah

Kratkoročne kredite bodo dovoljevala Narodne banke v mejah kreditnih bilanc in splošne kreditne bilance, ki jo sestavlja Narodna banka in podizjaki pričakovane gibanja proizvodnje, prometa in razdelitve za leto 1957.

Obrestna mera za kratkoročne kredite pri bankah in hranilnicah ne sme presegati 3 odstotkov na leto.

Obrestna mera za sredstva, naložena pri bankah in hranilnicah ne sme presegati 7 % na leto.

Višina zamudnih obresti, ki jih mora plačevati dolжник od obveznosti, ki jih ni pravočasno poravnal, predpiše zvezni državni sekretar za finance.

Prometni davek

Prometni davek od vina in žganja, izvzemši prometni davek, ki ga bodo pobirale od individualnih kmetijskih gospodarstev, skladu z zveznim izvršnim svetom da bodo pobirale prometni davek tudi od individualnih pridelovalcev hmelja. Ta davek pripada ljudski republiki.

Najvažnejša sprememba pri tem je, da ljudske republike ne bodo več udeležene procentualno na prometnem davku kot je razvidno iz 39. poglavja družbenega plana, ki obravnava zvezni proračun. Je določil delež republik na zveznem prometnem davku v absolutnih zneskih. Zvezni prometni davek se določa po posebnih predpisih in nedvisno od plana. Če se ti predpisi menjajo, se spremeni tudi dohodek republik od prometnega davka. Da bi se zagotovilo stalnost dohodkov republik, ki obravnava vira in stabilnost republiških proračunov, je bila omenjena sprememba potrebna.

Občavlitev in delitev dobička gospodarskih organizacij

Stopnja zveznega davka na dobiček ostala 30 %. Dalje določa družbeni plan, da davka od dobička ne plačujejo podjetja v sestavi elektrogospodarskih dobričnosti, naveda, katerim podjetjem se odstopi davek od dobička, določa, v kateri sklad se odstojeni dobiček odvaja, glede načina in pogojev trošenja sredstev iz skladov, v katere je bil odstojeni dobiček odvoden, pa bo izdal zvezni izvršni svet posebne predpise.

Poveča se tudi odstotek deleža za plačilo iz dobička in sicer za 25 odstotkov. Ta del dobička ne sme biti manjši kot 10 odstotkov in ne večji kot 20 odstotkov zneska celotnih plačil v letu 1956.

Zvezni izvršni svet bo določil odstotek, za koliko lahko večajo plačila po tarifnem pravilniku iz dobička železniško-transportna podjetja in podjetja v sestavi skupnosti podjetij občestva, telegrafskega in telefonskega prometa.

Glede delitve dobička, ki ostane po odbitku zveznega davka, obveznosti po zakonu in dela za plačilo, ni bistvenih sprememb. Od sredstev, ki jih izločijo gospodarske organizacije za okrajni oziroma občinski družbeni investicijski sklad, pripada gospodarski organizaciji 30 do 40 odstotkov za samostojno razpolaganje.

O. R.

Jugoslovanska loterija

POROČILO O ZREBANJU 110. KOLA dne 10. januarja 1957 v Kragujevcu

Srečke s končnicami	so zadele	Srečke s končnicami	so zadele
dobitek	din	dobitek	din
10	1.800	27204	60.000
730	2.000	09984	80.000
690	2.000		
0210	11.800	44415	40.000
8640	20.000	30455	80.000
99620	40.000	224155	100.000
05340	40.000	070745	400.000
250320	100.000		
047530	100.000	16	400
443430	100.000	426	8.000
476430	100.000	47786	40.000
199620	140.000	02076	40.000
		16796	80.000
7981	10.000	403356	100.000
03901	40.000	502136	100.000
11361	40.000	145886	100.000
94591	40.000	026196	1.000.000
412	2.000	437	2.000
68172	60.000	847	4.000
41462	60.000	2137	10.000
03422	80.000	2447	10.000
189712	100.000	157997	100.000
112982	100.000	263457	800.000
118292	100.000		
033542	100.000	8	200
557032	200.000	88	600
109402	600.000	4658	10.200
		64478	40.200
3	200	13788	80.600
483	4.200	218458	100.200
813	6.200		
430933	100.200	89	600
342753	100.200	7009	20.000
		83159	40.000
		01029	60.000
784	2.000	250629	100.000
1584	20.000		
67464	60.000		

Lh robu odstopov

Zapozneli odstop

Ko je britanski premier sir Anthony Eden decembra lani odletel na bolezenski dopust na Jamaico, je bilo sicer jasno, da je to le uvod v tretje dejanje: odstop iz politični dopust z neomejeno dobo. Kljub temu pa so bili Londončani presenečeni, ko je Eden zaradi slabega zdravja odstopil...

Nobena skrivnost ni, da so Edena pokopale številne politične in gospodarske posledice »sueskega pohoda«. Nejasno je sicer še, ali so v Edenovim odhodu odstranjene iz britanske politike tudi težnje, ki so privedle do katastrofalne avanture, jasno pa je, da bo moral sleherni kabinet — prvi mandat je dobil dosedanj zunanji minister McMillan — upoštevati nesporno dejstvo, ki ga je Eden v svojstvu prvega ministra v nedvoumni luči predstavil državljanom Njengega Velikanstva: Britanija ni več veselila v klasičnem smislu, ali morala bolj nazorno. Britanija ni več »rep, ki miga s pomis, kot je pred skoraj 50 leti zaplaval duhoviti Anglež... Brez neposredne podpore ZDA je nemogoče sleherni njena akcija problematična, suški pohod in Eisenhowerjev načrt za Bliski vzhod pa sta nazorno poudarila za to. Britanski lev izgublja zobe in potrebuje energijo ter rotno, sicer pa brezmočno in neboljnih, opazuje, kako mu se plen postavljajo po robu ob »ponoči« nje-govega zaveznika...

Sprememba v britanski vladi bo imela nedvomno močan odmev tudi okrog Rokavskega prelaza, saj je bil Eden glavni in edini zaveznik francoskega premierja Molleta. Novi stanovalec v Downing Streetu 10 bo imel prvenstveno nalogo popraviti gospodarsko škodo, ki jo je povzročila suška epidemija, in razbiti moralno ter politično osamitev Otoka. Sleherna akcija v tej smeri pa bo pahnila Francijo Guya Molleta v še večjo osamljenost. Zato je skoraj nerealistično pričakovati, da bo »socialistična« vlada brez podpore britanskega zaveznika še nadalje uživala podporo francoske desnice, podpora, ki je manjšinski vladi v letniškem programu in z deničarsko politiko na račun alžirskih bravur podaljševala brezplodno čeno ne škodljivo življenje... M. S.

Trnoglavost

Izave, ki so jih dali pred razpravo v OZN o alžirskem vprašanju predstavniki Francije in Alžirski fronte za neodvisnost ne obojujejo nič drugega, Med uradno Francijo in Alžirjo je še vedno nepremostljiv prepad: alžirski uporniki so odločeni nadaljevati borbo, dokler si ne pridobijo neodvisnost in se bodo borili tudi še deset let, če bo to potrebno za dosegajo cilja, kakor je izjavil njihov predstavnik Ferhat Abbas. Molletova vlada pa je ponovno odločno odklonila vsako misel o neodvisnosti Alžira, kar alžirski uporniki postavljajo kot pogoj za prenehanje ognja in začetek kakršnih koli razgovorov.

Za Francijo se navzle približno 200 tisoč mrtvih in ranjenih v alžirskih spopadih (neuradni podatki) ni nič izpremenilo ter še vedno vztraja na zastarelem geslu Alžir je Francija samo z dodatkom, da je alžirska tragedija, francoska tragedija, zaradi česar ne dopustijo posredovanja OZN pri reševanju tega problema.

Tako stališče pomeni, da mislijo nadaljevati krvaro vojno v Alžiru v nedogled ter da so ostali gluhi tudi za ostalo opozorila drugih držav v Severni Afriki, ki zahtevajo pravično rešitev alžirskega vprašanja. S tako politiko samo krepijo arabski nacionalizem in čim bolj bodo odlašali z rešitvijo tega vprašanja, tem težje bo potem urejati odnose med Francijo in Severno Afriko. Po prenehanju sovražnosti bo treba reševati vrsto vprašanj in med njimi tudi vprašanje Sahare, za katero trdi F. Abbas, da si ne more misliti Alžira brez sa-harskega zaledja.

Vsi dogodki kažejo, kako so Alžir pripravili nadaljevati borbo dokler ne bodo prisilili trdoglavih Francozov, da bodo končno le moralni požrti grenko pilulo neodvisnosti. Trenutno pa okoliščine za to še niso dozorele in alžirska drama se nadaljuje. S. L.

RAZGOVOR WLADYSŁAWA GOMULKE Z VOLIVCI

Odkrita razprava o težavah

Trenutno ni sredstev za zboljšanje gospodarskega položaja, pač pa je to odvisno od vztrajnega dela — Korenite spremembe v politiki na vasi

VARSAVA, 10. jan. (Tanjug). Prvi sekretar CK poljske združene delavske stranke Wladyslaw Gomulka je včeraj v svojem volilnem okraju v delavski četrti varšavskega predmestja Praga odgovarjal na številna vprašanja, ki so mu jih volivci poslali zadnje dni. Gomulka je v glavnem odgovarjal na vprašanja notranje politike, v prvi vrsti gospodarske politike dežele, dotaknil pa se je tudi nekaterih vprašanj iz odnosov Poljske z drugimi državami.

Gomulka je opozoril na velike gospodarske težave, ki v tem trenutku tarejo Poljsko, pri čemer je dejal, da nimajo nobenih sredstev, s katerimi bi lahko naenkrat zboljšali gospodarski položaj države, temveč da je to odvisno v prvi vrsti od vsakodnevnega vztrajnega dela vseh državljanz. Predvsem je treba zvišati proizvodnjo, da bi tako postavili osnovo za hiter in znaten dvig življenjske ravni prebivalstva. Zato bodo povečali uvoz rud in drugih surovin za poljsko industrijo ter uvoz bombaža in še nekaterih predmetov. Gomulka je dejal, da je Poljska pripravljena sprejeti kredite za nakup žita, da pa nikakor ne bi privohila na kakršne koli politične pogoje.

od srede

NEW YORK — Skrbniški svet je začel preučevati vprašanje bojevoljnega Toga, ki ga je predložil OZNV. Pred odborom sta dve resoluciji, v prvi Indija predlaga, naj bi vprašanje bodočega državnopravnega položaja Toga prepuščal skrbniškemu svetu, da bi odobril izid referendumu, ki ga je na tem področju organizirala Francija, druga resolucija ZDA, Kanade, Danske, Švica in Dominikanske republike pa predlaga, naj bi OZNV poslala v Togo informativno komisijo, ki bi ugotovila, kako je bil opravljen referendum in predložila poročila prihodnjemu zasedanju Generalne skupščine, ki bi dokončno sklepalo o tem vprašanju.

BEograd — Jugoslovanska delegacija, ki jo vodi član zveznega izvršnega sveta Nikola Minčević, je odpotovala v Moskvo, kjer se boja razgovorila o nekaterih vprašanjih, povezanih s sporazumom med sovjetsko in Jugoslovansko vlado glede sodelovanja pri izkoriščanju jedrske energije v mirnodobne namene.

MOSKVA — Predsednik CK sindikata delavcev na višjih šolah in znanstvenih ustanovah Čučkov je s »Trudni obrabi« člankom v nekaterih vprašanjih vzgled studentov, kjer pravi, da so družbene organizacije na višjih šolah zanemarile boj proti ostankom kapitalizma v zavesti ljudi in boj s »povij« buržoazne ideologije. V članku je rečeno, da se v zadnjem času del študentske mladine čedalje bolj navdušuje nad bulvarno literarno literaturo, formalističnimi slikarstvom in »divjimi jazami«. Del krivde pripisuje Čučkov profesorjem.

ATENE — Tu je bila zaključna seja odbora stalnega sekretariata Balkanske zveze, ki se bo po dolobnih statutu preselil v Beograd med 15. in 25. januarjem. Za novo glavo stalnega sekretariata pa je bil imenovan svetnik v turškem znanem ministru Džemil Mirgija.

STRASBOURG — Posvetovalna skupščina Evropskega sveta je soglasno sprejela resolucijo o privolitvi v podpis sporazuma za ustanovitev »Evrotoma« iz skupnega »zahodnoevropskih držav«. Skupščina je formalno proti ustanovitvi evropske skupščine kot nove organizacije, v katero bi bile vključene evropske države.

NEW YORK — Posebni politični odbor Generalne skupščine OZN je po daljši debati o položaju indijske prebivalstva v Južnoafriški uniji sprejel deklaracijo, ki je formalno odločno odklonila vsako misel o neodvisnosti Alžira, kar alžirski uporniki postavljajo kot pogoj za prenehanje ognja in začetek kakršnih koli razgovorov.

na četrtak

BERLIN — Vzhodnonemška vlada in delegacija, ki jo je vodil predsednik vlade Grotewohl, se je vrnila iz Sovjetske zveze, kjer je bila od 3. januarja.

»Mala Evropa« — oživljena

Polom suške pustolovštine, še bolj pa katastrofalne posledice tega posega, so v Zahodni Evropi požvile težnje za združitev evropskih naporov. Bolj kot kdaj koli prej se je namreč izkazalo, kako zelo je Zahodna Evropa odvisna od Amerike bodi politično bodi gospodarsko. Sprito tega se pojavljajo nove pobude za večjo enotnost med zahodnoevropskimi državami, hkrati s tem pa tudi za okrepitev evropskega gospodarstva.

Nedavna razprava v francoski Narodni skupščini je s tem namenom naložila vladi, »naj usmeri svojo politiko k sklepanju pogodb o evropski integraciji«. Francoskim politikom gre pač za to, da ne zaostanejo za »Evropce« z druge strani; Re-na, po obisku zahodnonemškega kanclerja dr. Adenauerja lanskega septembra v Bruslju so objavili komunikate, v katerem piše, da je bila evropska integracija glavna snov nemško-belgijskih razgovorov... Državniki so izrazili svojo trdno voljo ukreniti vse, kar je mogoče, da bi v bližnji prihodnosti prišlo do ustanovitve skupnega tržišča in evropske atomske skupnosti... Toda dr. Adenauer hoče temu gibanju dati še posebej pečat, kakaj govori le tudi o »odgovornosti pred vsemi evropskimi narodi, ki imajo skupno krščansko civilizacijo.« Prvo to »krščansko« — ali še pravilneje: katoliško — obeležje zamegljuje poglede v prihod-

jih bodo imele za nadaljnjo politiko partije in vlade na tem področju, skupne direktive, ki jih je včeraj objavil CK poljske združene delavske partije in glavni odbor združene ljudske stranke. V teh direktivah ugotavljata PZDP in združena ljudska stranka, da je temeljna socialistična preobrazba poljske vasi podružbljenjem kmetijske proizvodnje in da pot do tega cilja drži skozi različne oblike kmetijskih skupnosti hkrati z uvajanjem intenzivnega kmetovanja ter tehnike. Vodstvi obeh strank smatrat, da so v sedanjem trenutku najvažnejše naloge: pravna ureditev in stabilizacija premoženjskih odnosov na vasi, ugotovitev novih načel gospodarskih odnosov med državo in vasjo, zagotovitev industrijskih sredstev, ki jih potrebuje kmetijstvo, kakor tudi ustvarjanje pogojev za samostojni razvoj družbenega sindikalno - ekonomskega gibanja na vasi.

Z novim programom je predvidena ukinitve sedanjih omejeval pri arondaciji, nakupu in prodaje podedovanih posestev in zemljišč, ki bi bila dodeljena z agrarno reformo, in strogo spoštovanje načel svobodnega prometa z zemljo. Dalje je poudarjena potreba stalnega razvijanja kontrahiranja, kar naj bi zagotovilo rentabilnost kmetijske proizvodnje, s čimer bi bila tudi industriji zagotovljena rentabilnost zaradi stalnega širjenja tržišča na vasi. Zaradi rešitve gospodarskega položaja, ki izhaja iz nizke kmetijske proizvodnje in premanjnih rezerv, bodo omejene obvezne dobave postopoma vse do njihove popolne ukinitve. Nove direktive predvidevajo tudi spremembe organizacijske strukture in sistema upravljanja v kmetijstvu. Vodstvi obeh strank smatrat, da je treba ustanoviti družbene sin-

dikalne organizacije »Zvezo kmetijskih krožkov« in Vasko samopomoč, ki oboja skrbeli za obrambo sindikalnih interesov združenih kmetov, za delo pri dvigu kmetijstva, kakor tudi prosvete in kulture na vasi, za širokovno agronomsko pomoč ter za vpliv na razdeljevanje investicijskih in proizvodnih sredstev, itd. Po-udarjajo tudi potrebo po ustanovitvi gospodarskih združenih organizacij za oskrbo, prodajo, predelovanje kmetijskih pridelkov, za kredite in razne druge usluge v korist kmetijstvu. Direktive vsebujejo tudi nekatera nova navodila za upravljanje državnih posestev.

PARIZ, 10. jan. (Tanjug). Tuniski in maroški tisk ostro napadajo včerajšnjo vlado deklaracijo o Alžiru. Deklaracija, ki jo je sinoči prebral predsednik vlade Mollet, poudarja, da Francija ne bo nikoli zapustila te dežele in da Alžir ne more obstajati in doseči blaginje brez sodelovanja s Francijo, »ki naj se opira na svobodo, enakost in pravičnost«.

V deklaraciji predlaga Francija brezpogojno ustavitve sovražnosti, da bi lahko izvedli svobodne volitve. Glede razpravljanja o Alžiru v OZN pa deklaracija izjavlja, da Francija ne bo priznala nobenega sklepa, če bi OZNV ljub dobam Ustanovne listine le začela razpravljati o Alžiru. »Al Ahams«, glasilo maroške stranke »Istiklal«, piše, da pred začetkom razprave v OZN francoska deklaracija ne prispeva k boljšemu razumevanju in iskanju rešitve. Tuniski tisk objavlja oceno uradnih tunijskih predstavnikov in piše, da »Molletova deklaracija o Alžiru jemlje narodom

dve mesecema jasno, da je najbolje, da gre. Odstopiti bi moral že 6. novembra — poudarja list — ali zaradi ruskih politikov zaradi nezadovoljstva Američanov z njegovim potvdom. »Unitas« pa piše, da mora Eden odnesti s političnega popriška udarec, ki jih je utrpel angleški imperializem. Človek, ki je dejal, da bo Naserja uničil, se je moral umakniti prav v času, ko se je Naser delansko izumotil iz suške krize. List trdi, da je Edena prisilila na ostavko sama konservativna stranka, ki ga je posledno obremenila za vse zadnje neuspehe v upanju, da bo lahko rešila svoj ugled kot politična skupina. List poudarja, da pomeni Edenova ostavka čeno za vse dosežanje angleške poraze. M. Kocjan

Arnold napada

Bonn, 10. jan. (Tanjug). Karl Arnold, bivši predsednik pokrajinske vlade severnega Porrenja — Westfalije in eden izmed Adenauerjevih namestnikov v krščanskodemokratski uniji, je v Essenju ostro napadel politiko socialnih demokratov. Arnold, ki je predstavnik levega krila krščanske demokratske unije, je bil znan kot pristaja koalicije s socialni-demokratsko stranko, ne samo v pokrajinah, temveč tudi v zvezni vladi. Njegova včerajšnja kritika socialnih demokratov se je nanašala predvsem na zunanje politična vprašanja, združ-

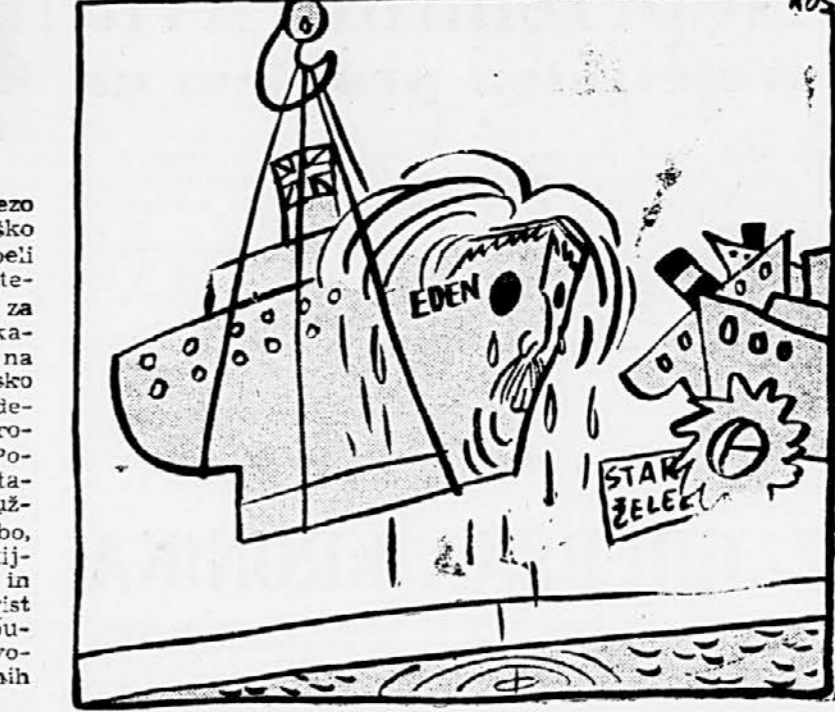
itve Nemčije in oboroževanje. Zaradi njegovih dosedanjih stališč je ta kritika vzbudila posebno zanimanje. »Die Welt« jo ocenjuje kot znak, da se je »vdala tudi zadnja trdnjava v Adenauerjevi stranki« in da ni nobenega dvoma več, da si »studenca« krila stranke ne želi več koalicije s socialnimi demokrati, vsaj v zvezni vladi. Menijo, da je imel Arnold nalogo potegniti jasno črto, ki naj loči stranko od socialnih demokratov in tako namignil, da za krščanskodemokratsko unijo ni izključena možnost sodelovanja z liberali.

Dulles sodi, da »je prihodnost Evrope zelo dvomljiva, če ne bo prišlo do sporazuma med evropskimi državami... Zaželeno bi bilo, da bi Evropa postala tretja veselisa, kar pa ne pomeni, da bi imela vlogo »tretje sile«, ki bi vodila nevtralno ali nevtralistično politiko...«

Adenauerjev, Schumanov in sveda tudi Dullesovi nazori vzmirljajo tiste evropske politike, ki si »Malo Evropa« zamisljajo drugače in hočejo priti do nje predvsem s pomočjo gospodarskega združevanja, medtem ko bi bila politična integracija šele zadeva »daljne bodočnosti«. Ta struja (h kateri se prištevajo tudi nekateri zahodnoevropski socialisti) gleda na problem evropske integracije z realističnega stališča, češ da je politična enotnost šele posledica harmonizacije gospodarskih in sveda tudi socialnih razmer, ne pa obratno.

Prvo obdobje v prizadevanju za evropsko integracijo naj bi bilo končano: delovati je začel široko razpridni »evropski aparat« in svoje prve uspehe že kaže Evropska skupnost za premož in jeklo. Drugo obdobje se začneja s prizadevanjem osnovati enotno evropsko tržišče.

CISCENJE PREKOPIA

Nobenih utvar več

Maroški in tunizijski tisk ostro napadeta izjavo Guya Molleta — V Alžiru običajna tragična bilanca mrtvih in ranjenih

PARIZ, 10. jan. (Tanjug). Tuniski in maroški tisk ostro napadajo včerajšnjo vlado deklaracijo o Alžiru. Deklaracija, ki jo je sinoči prebral predsednik vlade Mollet, poudarja, da Francija ne bo nikoli zapustila te dežele in da Alžir ne more obstajati in doseči blaginje brez sodelovanja s Francijo, »ki naj se opira na svobodo, enakost in pravičnost«.

V deklaraciji predlaga Francija brezpogojno ustavitve sovražnosti, da bi lahko izvedli svobodne volitve. Glede razpravljanja o Alžiru v OZN pa deklaracija izjavlja, da Francija ne bo priznala nobenega sklepa, če bi OZNV ljub dobam Ustanovne listine le začela razpravljati o Alžiru. »Al Ahams«, glasilo maroške stranke »Istiklal«, piše, da pred začetkom razprave v OZN francoska deklaracija ne prispeva k boljšemu razumevanju in iskanju rešitve. Tuniski tisk objavlja oceno uradnih tunijskih predstavnikov in piše, da »Molletova deklaracija o Alžiru jemlje narodom

Severne Afrike vse utvare glede smisla francoske vlade za realnost. V tunijskih in maroških diplomatskih krogih v Parizu hkrati z nejevoljo zaradi te »absurdne deklaracije« izražajo tudi presenečenje, da vlada ni storila vsaj nekaj za kompromis, upoštevajoč razpoloženje v OZN. Alžirski uporniki so v zadnjih 24 urah izvedli močne prodore na področjih, ki jih nadzirajo francoske sile. Francosko poveljstvo danes poroča, da je do najhujših spopadov prišlo v okolici mesta Alžira. 100 km zahodno od tega mesta je bilo v spopadu ubitih 12 francoskih vojakov, 10 pa ranjenih. Bilanca drugih spopadov še ni znana. Javljajo le, da je bilo v njih po mestu 6 mrtvih in 14 ranjenih na francoski strani.

Francoske vojske in policijske sile se zelo trudijo, da bi omejile okrepljeno dejavnost upornikov na raznih področjih. Vojaški štabi so sedaj prevzeli v svoje roke vso oblast v glav-

TELEGRAMI

CAMBRIDGE — Šef britanske laburistične stranke Gaitskill se sinoči izjavil, da bi moral organizacija Atlantskega pakta skusati doseči sporazum s Sovjetsko

zvezo glede umika tujih čet iz vzhodne Evrope.

MONTGOMERY — Nasprotniki segregacije so vrgli 4 bombe na črnske cerkve in hiše tretih duhovnikov v Montgomeryju v državi Alabama (ZDA). Pred tem so napadli tudi neki avtombi. V mestu je bila pred tremi tedni po sklepu zveznega sodišča ukinitvena rasna segregacija.

PARIZ — V Ceszani na Marni se je zgodila sinoči huda nesreča, ko je eksplodiralo raketo orožje. Ubili so bili trije francoski vojniki, 55 vojakov in civilistov pa je bilo ranjenih. Nesreča je povzročila veliko škodo v vsej mestni četrti okrog postaje.

ISTANBUL — V požaru, ki je izbruhnil sinoči v enem delu mesta, je zgorelo »okrog 50 trgovin v okolici neke slavne džamije. Gasilci so rešili džamijo pred požarom.

PARIZ — Libanonski minister za zunanje zadeve Charles Malik se je na poti v New York ustavil za dva dni v Parizu, kjer bo imel jutri sestank z državnim sekretarjem v znanjem ministru Mauriceom Faureom. V soboto pa z namestnikom francoskega zunanjega ministra Gazierom. Malika bo sprejel tudi predsednik republike Coty in predsednik vlade Mollet.

Vzroki za to akcijo so precej očitni, čeprav so težnje znotraj vseh neštetihih »organizmov«, ki se zavzemajo za združeno Evropo, ne petokrat hudo nasprotno. Predvsem tare vse občutek čedalje hujše odvisnosti od Amerike. Vendar pa bi lahko vsaj sedanjo poživljenje francoske diplomacije ocenili tudi z drugimi vzroki: Guy Mollet in Plineau sta po suški aferi v precejšnji zagah. Če hočeta spraviti francosko diplomacijo iz slepe ulice, potem jima res ne preostaja drugega, kot da se vržeta na »novo diplomatsko delo«: edina pot, ki jima je odprta, pa je »evropska«. Če jima to spodleti, potem bo pobudo spret prevzel dr. Adenauer. To pa je še eno nasprotje več, ki razkraja načrte o »Mali Evrope«.

Dr. D. Savulh

Dobri predlogi volivcev

V murskosoboški občini skrbijo za odpravljanje raznih težav

Zbori volivcev v občini Murska Sobota so pokazali izredno politično zrelost državljanov, in njihovo zanimanje ter skrb pri soočanju pri posameznih komunalnih, prostorskih, zdravstvenih in drugih problemih. Na zboru volivcev Lendavska — center je bil najboljši obisk in temu primerno razprava, ki se je izoblikovala v vrsto koristnih in potrebnih sklepov. Tako so sklenili, naj občinski ljudski odbor uredi vprašanje trgovine z zelenjavo ter na zadovoljiv način namesti otroški in ženski dispanzer in zoben ambulanto. Volivci so zahtevali, naj jim na prihodnjem zboru predložijo seznam kupcev s ceno za pročane stavbe splošnega ljudskega premoženja. Prav tako so volivci menili, naj bi zbor volivcev pogosteje sklicevali ter na njih obravnavali tudi problematiko delovnih kolektivov.

V drugem rajonu terena Koldovor niso sprejeli nobenih sklepov, pač pa so razpravljali o stanovanjski sitosti, o delavsko-uslužbenski restavraciji, o gostinah, javnem žrnkem kopalšču, potrošniških sveti in drugem. V rajonu Partizan so govorili precej o otvornosti trgovine z zelenjavo in mesnico, o gradnji stanovanjskega bloka pred vrtecem in o prostoru za zidanje vrstnih hiš. Odklonili so preudretve sedanega Doma J.A. v šolsko stavbo. Poučarjali so, da je treba izdelati regulacijski načrt ter ustanoviti delavsko-uslužbensko restavracijo. Razen tega so predlagali uvedbo krajevnega samoprispevka za zidanje šolske stavbe v mestu. Zeljlo, da bi Martinjske čimprej preuredili v dijaški dom.

Na skupnem zboru volivcev Prešernovega rajona in rajona Park so predlagali, naj občinski ljudski odbor ljudi bolj seznanja z delom in uslugami pralnice. Grajaljo so urbaneistično ureditve ulice Stefana Kovača. V Vrtni ulici so zahtevali uvedbo ulične razsvetljave. V rajonu Turanelja so se volivci v živahni razpravi zanimali za dela pri razbremenitviku. Volivci so grajali občinsko upravo, češ da ni obvestila lastnikov parcel o kanalu, katerega kopljejo zaradi povezave Crmca z Dob-

lcm. Razpravljali so tudi o ustanovitvi kmetijsko-nadaljevalne šole, urbaneističnem načrtu in drugem.

V Bakovcih je bil zbor volivcev slabo obiskan. Volivci pravijo da se njihovi predlogi in sklepi ne izvajajo in da je zato brezmiselnost hoditi na zbor volivcev. Ponovno so zahtevali, naj se uredi cesta, ki vodi mimo šole. Krajevni odbor je za to cesto že določil 100 kubčnih metrov gramoz, ki ga bodo brezplačno navozili. Grajaljo so kmetijsko zadruzo, ker še do danes ni nabavila drbilca. Prav tako se niso strinjali, da mlini še vedno ne meje vsaj dvakrat na mesec za privatne kmetje. Najbolj pa Bakovčane teži gradnja šole, saj so že pred tremi leti navozili 600 kubčnih metrov gramoz in peska ter nekaj opeke, medtem ko se gradnja ni premaknila iz mrtno točke. V Bokračih so z odobravanjem sprejeli poročilo občinskega ljudskega odbora. Poučarili so, da ne dobiijo od kmetijske zadruge pravočasno denarja za prodano živino in pridelke zaradi češar ne morejo pravočasno plačati davka. Prosiljo so tudi za sredstva za napeljava elektrike v gasliški dom. V Brezovcih so grajali visoke davke ter visoko število uslužbencev na občini. Razpravljali so o navažanju gramozna na občinske ceste in sklenili, da bodo vsa dela razen prevoza z avtomobili opravili brezplačno. V Černelavcih so govorili predvsem o reševanju vprašanja cigonov. V Dankovcih so menili, da se preveč sredstev uporabi za Mursko Soboto. V Dolini so volivci pozdravili ustanovitev zdravstvene postaje s stajnim zdravnikom v Puconcih. Zahtevali so, naj občinski ljud-

ski odbor v Puconcih nastavi stalnega živinozdravnika. Grajaljo so krajevni odbor Vaneč, ki ne uredi ceste iz Vaneče do Doline. Menili so, naj bi živinske potne liste izdajali sedeži krajevnih odborov. V Gorici so želeli, naj bi Vodna skupnost očistila potok, ki teče od vaškega studenca proti Murski Soboti. Zaradi nerednega čiščenja je vsako leto okrog 30 ha pod vodo. V Kosarovcih so grajali, zakaj se zbor ne udeležijo noben krajevni ljudski odbor. V Pečarovcih so poudarili, da želijo nekeje v bližini mesnico, ker imajo v Mursko Soboto predalet. V Poznanovcih so se pritoževali zaradi krajevnega samoprispevka ter poudarili, da so napram ravninskim vsem preveč obremenjeni s tem prispevkom. Tako mora 69 bajtarjev vzdrževati osem kilometrov cest. Zeljlo, da bi dobili čimprej elektriko in svojci vas in potreben most na cesti čez potok Poznanovci — Pečarovci. V Rakičanu so sklenili, naj se odpre osnovna šola za dva oddelka. V Rankovcih še niso navozili gramoz, čeprav jim je bilo odobreno 18.000 din ter so o tem bili obveščeni že julija. V Satohovcih so sklenili, da bodo popravili cesto v Murske Crnce. Za čiščenje snega bo vsakek hiša prispevala 50 dinarjev. S tem denarjem bodo plačali traktor, ki bo vlekla sneg in plug. V Veščici so menili, naj se za ceste določen znesek uporabi za gradnjo gasilnega doma, medtem ko bodo dela na cestah opravili prostovoljno. V Nemčavcih so izjavili, da so svojega poslanca videli samo enkrat v svoji sredini. V Zerkovcih so ugotovili, da je zemlja v vasi previsoko klasificirana.

M. K.

Takšen je novi zdravstveni dom v Rača

Nov zdravstveni dom

V nedeljo, 13. januarja 1950 pa je začel obratovati zdravstveni dom, ki je namenjen prebivalcem na področju občine. Ta obsega Fram, s pohorskim pobočjem, Koprivničke, Planico, Loko, Ranče, Morje, ter z ravninskim področjem Marjevo na Dravskem polju, Brunsrig, Podova, Brezole, Hotinja vas, Orehova vas, Dravski dvor, Jenčena in Požeg. Glede na precej obsežen teren je bila potrebna za graditve tega doma še zelo nujna, saj bo prejemale v njem zdravniško pomoč okoli 7000 prebivalcev.

Pred vojno je bil zdravnik v Framu, šele 1. januarja 1950 pa je začel obratovati zdravstveni dom, ki je namenjen prebivalcem na področju občine. Ta obsega Fram, s pohorskim pobočjem, Koprivničke, Planico, Loko, Ranče, Morje, ter z ravninskim področjem Marjevo na Dravskem polju, Brunsrig, Podova, Brezole, Hotinja vas, Orehova vas, Dravski dvor, Jenčena in Požeg. Glede na precej obsežen teren je bila potrebna za graditve tega doma še zelo nujna, saj bo prejemale v njem zdravniško pomoč okoli 7000 prebivalcev.

Nov zdravstveni dom ima vse prostore, ki jih zahteva sodobna zdravstvena služba. Poleg ordinacijskih prostorov splošne ambulante v ožjem smislu, so tu še prostori za bodočo zobno ambulanto, ki zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za sedaj še ne obratuje. Poleg tega ima dom še 2 sobi za takoimeno mikrohospitalizacijo bolnikov, ki jim bo potreben nenehni nadzor. Takšna oskrba bo zlasti ustrezna za prebivalce s Pohorja, ki so najbolj oddaljeni od bolnišnice. Razen tega so v domu še potrebni prostori za nižji in srednji zdravstveni kader. Pomladi bodo uredili še lep vrtni sklop stavbe, kar bo k lepšemu licu kraja nemalo doprineslo.

Nov zdravstveni dom je za občino nedvomno velika pridobitev, češar se prebivalstvo v polni meri zaveda. To posebno potrjuje lepa gesta Društva upokojencev, Rdečega križa in kolektivov, ki so za opremo doma prispevali znatna denarna sredstva.

Primanjkljaji v trgovinah in gostiščih

O ugotovitvah tržne inšpekcije trbovoljskega okraja

Ko je okrajni tržni inšpektor v Trbovljah ugotavljal vzroke za številne primanjkljaje v trgovinah in gostiščih, je prišel do zanimivih ugotovitev. V KZ Dole pri Litiji na primer primanjkljaj ni bil stvarjen, ker poslovođa v inventuri ni prikazal dolžnikov, ki jim je nedovoljeno kreditiral. Samo enemu kmetu je prodal na kredit raznega blaga v vrednosti nad 300.000 din. Poslovođa prodajalca KZ Pišce se je v zadruzi »Zadolži« za več kot 300.000 din. Pozneje je bilo ugotovljeno, da so tudi nekateri drugi uslužbeni zadrage kupovali blago na kredit, ki so ga nato plačali s potrošniškimi čeki. Poslovođa poslovalnice Rečje je prodalo nekaterega blaga po višjih cenah opravilav s tem, češ da bi rad »pokril« primanjkljaj. Nekateri poslovođe trgovin so površno in melomarno prevzemali blago ali pa ga niso označevali s cenami. V neki prodajalni je nastal primanjkljaj zaradi tega, ker poslovođa ni označeval blaga s cenami, ker je površno prevzela blago itd. Ko je ob neki priložnosti ugotovil, da v pošiljki manjka nekaj blaga, o tem ni sestavil ko-

mislijskega zapisnika in prav tako ni reklamiral. Ko je pozneje ugotovil, da ima primanjkljaj, pa je bilo seveda že prepozno. Marsikje je nastal primanjkljaj tudi zaradi nezatrjavih dolgov, ki so nastali zaradi nedovoljene kreditiranja. Ugotovitve v lanskem letu so tudi pokazale, da so se primanjkljaji v nekaterih trgovinah in gostiščih vlekli iz meseca v mesec ali pa celo iz leta v leto, ker v podjetjih niso imeli organizirane učinkovite kontrolne službe in so poslovođe delali inventure kakor se jim je pač zljubilo in kakor jim je najbolje ustrežalo. Značilen je primer trgovine v selavu trgovskega podjetja »Erekrba« na Senovem, kjer je bil ugotovljen primanjkljaj za nad 3 milijone dinarjev. Ugotovitve kontrole so pokazale, da kaj takega v trgovini sploh ne bi bilo mogoče, če bi uprava podj. imela nadzorstvo nad poslovanjem svojih poslovalnic. V tej trg. se je namreč primanjkljaj vlekel iz inventure v inventuro, kar pomeni, da inventure sploh niso bile točne, čeprav so bile postavljene inventurne komisije. Podobno je bilo tudi v gostinskem podjetju v Krškem. Medtem ko je podjetje imelo za okrog 800.000 din obratnih sredstev so znašali primanjkljaji v vseh štirih gostiščih nad 1 milijon dinarjev. To se pravi, da so v podjetju zapravili vsa sredstva, ki jim jih je dala družba in še več. Tudi tu je kontrola pokazala, da so primanjkljaji nastali že zdavnaj prej, da so jih poslovođne gostišč prekrivale in vlekle iz inventure v inventuro. Jasno je, da so to lahko delale spet samo zaradi brezbržnosti uprave pod-

POSPEŠEVANJE GOSPODINJSTVA V KOČEVSKEM OKRAJU

Vsa leta po osvoboditvi je bilo čuťti na Kočevskem pomanjkanje posebne ustanove, ki bi pospeševala gospodinjstvo. Prav zaradi tega so pred dobrih letom ustanovili poseben tovarjni zavod, ki je že lansko zimo pridelil poseben tečaj za konzerviranje mesa. Udeležence tega tečaja so pozneje skupno z ženskimi zadrudnicami pridelile kakih 20 podobnih tečajev po raznih krajih v okraju. Jeseni je pridelil zavod tudi 10 tečajev za konzerviranje sadja in zelenjave. Nedavno pa je zavod za pospeševanje gospodinjstva ob pomoči sveta za socialno skrbstvo, sveta za varstvo družine in sveta za prosveto pri okraju pridelil še seminar za vodje mlečnih kuhinj. Kmalu za tem je že bil na vrsti sličen tečaj za babcice. Največji uspeh pa je dosegel zavod v Tednu otroka, ko je skupno z društvom za pomoč družini uredil v Kočevju lastno kuhinjo in pridelil skromno poučno razstavo. Letošnjo zimo bo pridelil zavod za pospeševanje gospodinjstva skupno z odbori ženskih zadrudnic več tečajev za kmetke žene in dekleta. Poleg tega se zavzema tudi za zdravo prehrano po dijaških domovih. Doslej so že ugotovili, da ima mladina v Kočevju, Fari, Ribnici in drugod v teh kuhinjah preveč enolično hrano. Tudi tu je zavod priskobil na pomoč z nasveti in navodili, povrh pa namerava prideliti za oseba teh kuhinj posebne tečaje. Skupno z društvom za pomoč družini bo zavod za pospeševanje gospodinjstva uredil v kratkem v Kočevju pralnico, krpalnico in likalnico. Tu je priskobil s finančnimi sredstvi na pomoč občinski ljudski odbor. Vse naštoje vsakekor dokazuje, da se je Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Kočevju doslej že lepo uveljavil. (or)

BLIZU in DALEC

Srb za mladino
Društvo prijateljev mladine v Postojni se je doslej že močno uveljavilo. Preteklo zimo je pridelalo šolo za starše, ki je zelo dobro uspela. Zai pa so jo obiskovali v pretežni večini samo materje. Poletje je uredilo še tečaj za pravilno prehrano mladine. Ustanovilo je dijaško kuhinjo in s pomočjo SZLD izvedlo po vaseh akcije za nabiranje sadja in krompirja. Tako se je janko hranilo vsak dan v dijaški kuhinji okrog 50 dijakov, ki so se iz raznih krajev vozili k pouku v Postojno. Da je bila hrana kvalitetna in cenena, dokazuje dejstvo, da dohva letos v kuhinji hrano že nad 400 dijakov, vajencev in otrok. Letos pa ima dijaška kuhinja precej težav. Največ jih jih povzroča pomanjkanje drv. Res ni prav, da zadnje gospodarsko kuhinjo in nabavilo pravočasno drv.

Društvo prijateljev mladine je ustanovilo tudi mlečno restavracijo. Zelo uspešno je izzvezlo delo s mladimi. Poletje je uredilo še otroško igrišče in skupno s taborniki pripravilo plenisko taborjenje v Urinju. Vsekarer vse navedeni dokazuje, da je Društvo prijateljev mladine v Postojni opravilo svoj obstoj. —hec

Za razmejitev pašnikov
Pri gozdarski kmetijski proizvajalni skupini »Kozji« v Mozirju so pred kratkim ustanovili aktivni absolutovot kmetijskih šol in naprednih kmetovalcev. Doslej je ta aktivna že razpravljala o živinoreji v občini in ugotovili, da ima slivnjaki pasma, ki so jo zaletli uvožarja šele pred nekaj leti, najboljše pogoje. Bili so tudi mnenja, naj bi živinoreje v višinskih krajih skrbeli predvsem za rejo plemenske živine, za kar imajo vse pogoje. Za uspešan razvoj živinoreje pa je že tudi skoraj skrajni čas, da se komuno uredi razmejitev med pašniki in gozdovi, ki se vleče že skoraj deset let. Po razmejitvi bo seveda potrebno začeti načrtno urejevanje pašnikov. Tudi gnojenje bo treba posvetiti več skrbi. —Z. R.

Delo gojencev gozdarske šole
Mladinski aktiv na gozdarski srednji šoli v Ljubljani je že nekaj časa zelo agilni. Tako je pripravila športna sekcija več srečanj s srednjimi strokovnimi šolami v Sloveniji. Pevski zbor je pridelil samostojen koncert v Litostroju, sodeloval pa je tudi pri proslavi Ivana Cančarja na Vrhniki. Dramska skupina je nastudirala Borovo enodejansko »Mati«, odlomek iz Cančarjeve drame »Pohujšanje v dolini Sentforjanski« in Jurčič-Levstikovo tragedijo »Tugomir«. Tudi v letošnji sezoni bo pripravila več dramskih del. Kot prvo bo na sporedu veselje.

Keramično kemično Industrije Kamnik
razpisuje mesto **RUDARSKEGA NADZORNIKA ALI TEHNIKA** za rudarski obrat »Kremen« (površinski kop) v Moravčah.
Pogoji: rud. nadzorniška šola z večletno prakso. Poudrbe dostavite do 31. januarja 1957. 149-R

Hrastnik
Višjo gimnazijo v Trbovljah obiskuje skoraj 50 dijakov iz Hrastnika. Ti morajo hoditi vsak dan peš po zelo slabi poti čez hrib v Trbovlje in prav tako tudi nazaj v Hrastnik. Ker je pot precej utrudljiva ni nič nemogočnega, če bi dijakji teko sledili pouku. V začetku letošnjega šolskega leta so se vozili dijakji z avtomoboni Strojniki tovarni v Trbovlje. Iz neznanih vzrokov na njih zadnje čase več ne sprejema. Zaradi tega so se starši že večkrat oglašili pri odgovornih organih, ki obljubljajo ugodno rešitev, toda uspeha doslej še ni bilo. Vsekarer bo treba poskrbeti, da bi se ti mladi dijakji vsaj zjutraj lahko vozili v šolo.

Tudi letos tečaji RK
Tečaji RK za žensko mladino so bili v moziški občini v preteklih letih zelo koristni. Zaradi tega so pridelili tečaje tudi letos. Ti delujejo skoraj v vseh večjih krajih v občini. Obiskuje jih okrog 200 deklet.

Sentjur
V zadnjem času je v Sentjurju zelo delaven aktiv mladini zadrudnikov. Nad 30 članov se je prijavilo za kmetijsko gospodarsko šolo, ki ima dva letnika. Pred kratkim so ustanovili mladi zadrudniki tudi svoj pevski zbor, ki redno vadi.

Ponikve pri Grobelnem
Nedavno smo ustanovili folklorno skupino. Prično sodelujejo predvsem mladinci, ki so aglini tudi pri prav tako mladem jazz orkestru. Na letni konferenci je mladina sklenila, da bo obiskovala kmetijska predavanja in drugo.

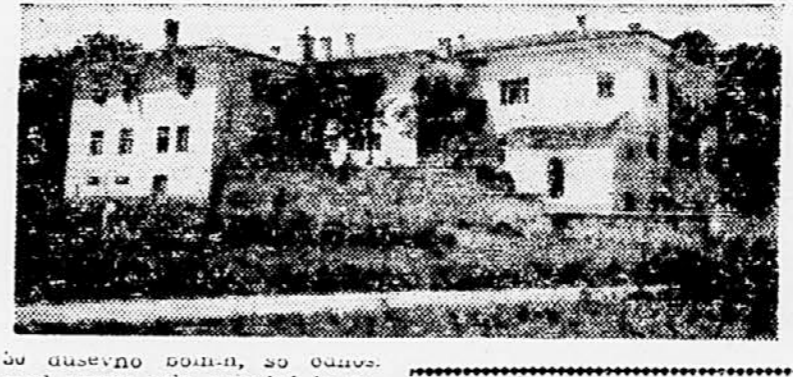
Šmartno ob Paki
Društvo Ljudske tehnike obstoja komaj leto dni, toda kljub temu je že doseglo lepe uspehe. Avto-moto krožek je pridelil tečaj, društvo pa si je nabavilo že tudi motorno kolo, misli pa še na nabavo osebnega avtomobila. Foto-amaterski krožek uspešno vzgaja mlade fotoamaterje. Posebno pozornost pa zasluži kmetijsko-tehnični krožek, ki naj bi se povezal s kmetijskimi oddelki zadrug in mladimi zadrudniki ter pripravil razne tečaje. Ker je precejšnje zanimanje za tehniko tudi med šolsko mladino, nameravajo ustanoviti še krožek mladih tehnikov.

Šmartno ob Dreti
Našo kmetijsko gospodarsko šolo obiskuje 32 kmečkih fantov in deklet. Šola je dvoletna, pouk pa je po trikrat na teden. Strokovne predmete predavajo strokovnjaki OZZ iz Celja. Ker pa so se ti šele nedavno oglasili, so do takrat poučevali le učitelji osnovnošolske predmete.

Fotografska razstava v Celju
Fotoklub »Emaja« je pridelil te dni že četrto razstavo umetniške fotografije. Na letošnji razstavi sodelujejo fotoamaterji iz vseh republik. Razstavljenih je 128 slik 57 avtorjev, med njimi je tudi 15 barvnih fotografij. Posebna ocenjevalna komisija je podelila nagrade, in sicer za črnbelo fotografijo prvo nagrado Dragu Dolžanu iz Celja, drugo Dragu Vidmarju iz Celja, tretjo pa Slavku Smoleju z Jesenic. Poleg tega so podelili še bili nagradi France Peršak in Zdravko Vidmar iz Celja ter Zdravko Smolej z Jesenic. Poleg tega so podelili še 15 diplom. Razstava, ki ji gre vse priznanje, bo odprta do 13. januarja.

Dobro se počutijo

V nekdanji graščini na Gradcu pri Prvačini imajo Dom oskrbovancev. V sodobno preurejenih prostorih živi okrog 90 oskrbovancev iz goriskega in deloma koprškega okraja. Čeprav je med njimi tudi okrog

50 dusevno bolnih, so danes med vsem zelo prisrčni in tovariski. Uprava doma si stano prizadeva, da bi oskrbovancem, ki so tu v pretežni večini na breme posameznih občin, nudila čimbolj prijetno življenje. Tako so lani uredili v domu kopalnice s prihmi in kadmii, v moškem in ženskem oddelku, v umivalnice pa so poleg mrzice napeljavili tudi toplo vodo. Te pridobitve so bili oskrbovanci zelo veseli.

Vse sobe v domu so svetle in zračne. Po nekaterih sobah imajo tudi radijske sprejemnike, zvočnike pa celo v lepo uredjeni jedilnici, na hodniku in na dvorišču. Stevilni oskrbovanci se počutijo v takem okolju v domu bolje kot kadar koli prej na svojih domovih. Pritožujejo se le nad tem, da nimajo na razpolago knjig, ki bi jih zelo radi čitali. Deloma pomagajo tu oskrbovancem uslužbenici, ki jim posojajo svoje knjige, vendar so te večinoma že vse prebrali. Tudi dnevnih časopisov imajo premalo. Uprava žal nima dovolj sredstev, da bi nakupila knjige in tako uredila lastno knjižnico. Morda bi lahko odstopili kako knjigo oskrbovancem naši delovni ljudje iz svojih knjižnic? Oskrbovanci bi bili takih daril zelo veseli.

Oskrbovanci po svojih močeh pomagajo pri delu na ekonomski, obrtniki pa v krojaško-čevljarski delavnici. Čas pa si krajskajo tudi na razne druge načine. Irma Lokar iz Lokavca, ki je že 22 let priklenjena v posteljo, je prava umetnica v vezanju. Za njo prav nič ne zaostaja tudi Vera Pavlin iz

Sestanki in zbori volivcev

Te dni so v teklu po krajih kočevskega okraja zbori volivcev in množični sestanki. Na njih razpravljajo o letošnjem družbenem planu ter drugem. Razni politični in drugi javni delavci tolmачijo na teh sestankih razne ukrepe in poročila. Tudi delavski svet in upravni odbori 7-razpravljajo o smeri naših družbenih planov. Zelo živahno so zlasti razprave o okrajnem in občinskih planih. (or)

»CARINSKI PRIRUČNIK«

Sretana Živkoviča, namestnika javnega tožila LRS in Milutina Popoviča, višjega referenta Uprave carin FLRJ. Izdaja v latinici. — Cena v predplačilu 400 dinarjev.

»CARINSKI PRIRUČNIK« je prva edicija te vrste (povojna), v kateri so zbrani in obrazloženi naši carinski predpisi.

Poleg kratkega teoretičnega prikaza carin in carinskih ustanov, vsebuje priručnik raztolmačen carinski zakon s Pravilnikom za njegovo izvrševanje in dopolnitve važnih predpisov, razna navodila, pojasnila, razpise in važne upravne in pravno sodne odločbe iz carine. Posebno pazljivo je obdelan administrativno kazenski postopek in kazenske mere. Priručnik zajema carinsko tarifo s predpisi o oprostitvi plačila carine in koeficienta.

»Carinski priručnik« bo zadovoljil ne samo organe carinske službe in gospodarskih organizacij, ampak tudi druge državne organe, gospodarske inšpekcije, organe za notranje zadeve, redna in gospodarska sodišča, javna tožilstva, advokate, državljane in dr.

V pripravi so naše nove izdaje:

»PROSISI O RASPODELI UKUPNOG PRIHODA ZA 1957.« z družbenim planom in ostalimi predpisi o gospodarskem sistemu za 1957. leto, ing. Božidara Race in Dragomira Zivanoviča. — Cena v predplačilu 550 din.

»PRIRUČNIK ZA INVESTITORE«. III. znatno spremenjena in dopolnjena izdaja, Momčila Pejoviča in Radoslava Niketića. — Cena v predplačilu 800 din.

»PRIRUČNIK ZA SASTAVLJANJE PERIODIČNIH OBRACUNA ZA 1957« ing. Ivana Apostolovića, Vljaka Djonlića in redakciji Nikole Petrovića. — Cena v predplačilu 650 din.

»EVIDENCIJA V PRIDUZECU O OSNOVNIM SREDSTVIMA I INVESTICIJAMA« Momčila Pejovića in Radoslava Niketića. — Cena v predplačilu 400 din.

Vse izdaje so tiskane v latinici in v omejenem številu. Vse naše izdaje dostavljamo brez plačila poštnine.

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«
Izdavaško štamparsko preduzeće
BEograd - PRIZRENSKA 6
Poštini predal 479 — Tekoči račun 1031-T-582

Napravimo še zadnji korak

Kratke za smučarje

OB APĚLU STUDENTOV VIŠJE ŠOLE ZA TELESNO VZGOJO

Skupščina študentov Višje šole za telesno vzgojo v Ljubljani se je v posebnem apelu obrnila za pomoč vse slovenske javnosti da bi se višja šola za telesno vzgojo v Ljubljani čim prej razvila v visokošolsko ustanovo, s čimer bi se rešilo vprašanje vzgoje kadrov za telesno vzgojo v naših šolah in družbenih organizacijah, kakor tudi primerno rešil bodoči položaj diplomantov. Na prelet problem smo že nekajkrat opozorili, vendar brez uspeha, čeprav vemo, da prav zaradi tega vprašanja ni zadostnega zanimanja za študij. Pred nami je šolska reforma, ki bo po večini potrebne po visokokvalificiranih učiteljih telesne vzgoje, a z dosežanimi ukrepi ni uspelo zadovoljiti rasti današnjih sprotnih potreb, če govorimo, da so šole, kakor je učiteljske v Tolmini, brez pouka telesne vzgoje.

ZAVOD ZA TELESNO VZGOJO

Cedalje večji vzgojni pomen telesne vzgoje v sklopu celokupne vzgoje je narekoval po-

da bi dobili pri nas katedro za telesno vzgojo pri filozofski fakulteti. Čeprav je bilo že vse pripravljeno in dosežena soglasnost univerze, je uresničenje zamislil preprečila vojna.

V letu 1945 smo hoteli pri tedanjem ministru za prosveto uresničiti podoben načrt, vendar zaradi razvrčane celotnega našega šolstva in pomanjkanja učiteljev tega nismo zmogli. Najprej smo ustanovili 1-letni tečaj, ki je prerastel v Zavod za fizikulturo v rangu srednje šole, medtem, ko so se posamezniki, ki so želeli študirati na visoki šoli, vpisali na Državni inštitut za fizikulturo v Beogradu.

Ko smo zapolnili prve kadrovske vrzeli, smo začeli jeseni 1952 pri odboru za telesno vzgojo Sveta za prosveto in kulturo vlade LRS razmišljati o trajni rešitvi za vzgojo kadrov na ustreznih visoki šoli, ki bi jo naj odprli jeseni 1953.

VIŠJA ŠOLA ZA TELESNO VZGOJO

Posebna komisija, ki je podrobno proučila vsa vprašanja v zvezi z vzgojo bodočih visokokvalificiranih učiteljev je ugotovila, da je bilo tedaj na vseh šolah 155 učiteljev telesne vzgoje z najrazličnejšimi kvalifikacijami od tečajev do visoke šole, zaradi česar je bilo razumljivo, da kvaliteta pouka ni bila na ustrejni višini. Nove funkcije, ki jih je dobila telesna vzgoja v šoli, zlasti preusmeritev od njenih zunanjih manifestacij k notranjim vrednotam, pa je zahtevala, da se ustrežna usmeritev lahko opravi samo na podlagi poglobljenega znanja o človeku. Obsežnost posameznih znanstvenih področij in praktičnih znanj, ki naj bi jih obvladali bodoči učitelji telesne vzgoje je poleg široke kulturne razgledanosti zahteval tedaj tudi največje poglobitve v stroki. Zaradi tega sta komisija in odbor predlagala študentom telesne vzgoje na ustreznih visoki šoli za telesno vzgojo.

Posebna anketa pa je med sedmo in osmošolci pokazala, da se zanimajo za študijsko kombinacijo 2 predmetov — telesne vzgoje in drugega predmeta na filozofski ali prirodoslovno-matematični fakulteti. Po obsežni razpravi fakulturni organi smo dosežili, da bi lahko študentje hkrati študirali na fakulteti in predvideni visoki šoli, ne pa da bi na eni izmed njih vpisali A, na drugi pa B predmet. Paralelni študij bi pomenil ogromno obremenitev študentov in je ostal zato praktično skoraj da neizvedljiv.

V prehodni etapi je bila najprej ustanovljena višja šola za telesno vzgojo, ki naj bi v najkrajšem času prerasla v visoko šolo. Študij naj bi se od dosežanih 6 semestrov nadaljšal na 8 semestrov. Za podaljšanje študija so vsi pogoji in ni nobenih zadržkov več. Reforma celotnega šol-

stva že tako določa vzgojo bodočih učiteljev na pedagoški akademiji. Višja šola za telesno vzgojo je že v taki fazi razvoja, da lahko napravi še zadnji korak do visoke šole. Neopravičljivo bi bilo, če bi tak razvoj v bodoče zadrževali. Prav bi bilo, če bi kmalu pomagale vse rojenice dojenjku iz plenice tako Zavod za proučevanje šolstva, Svet Višje šole za telesno vzgojo, Komisija za telesno vzgojo Sveta za šolstvo in Komisija za telesno vzgojo pri izvršnem svetu — v imenu slovenske javnosti — na katero se v interesu našega šolstva obračajo prizadeti študentje.

Edi Serpan

MIMOGREDE

V Jugoslaviji je danes 464 sodnikov, od katerih jih je v Sloveniji 1133. Največ je nogometnih, v ostalih zvezah pa: atletika 337 (562), kegljaška 442 (343), odbojkaška 294 (330), kolesarska 275 (195) itd. 6 sodnikov ima novostanovljena zveza Jugoslavije za rubev. Število v okolišnji prikazujemo stanje leta 1952.

V Beogradu je bila konferenca predstavnikov statistične službe, na kateri je bil sklenjen, da bo delo potekalo prek zveznega zavoda za statistiko, oziroma republikanih in njihovih organov ter ustanov.

Celotna vrednost športnih objektov v Sloveniji znaša 1 milijardo 800 milijonov dinarjev. Stroški za vzdrževanje znašajo 30 milijonov. Vse športne organizacije so preleteli v preteklem letu (od vsotnine 10%) je 2.200.000 din za vzdrževanje. Le kje naj bi dobili sredstva za primanjkljaj znesku 27.800.000 din, če hočemo, da objekti ne bodo propadli.

Sabljaška zveza Slovenije bo sklicala skupščino pozneje, ker bo 27. t. m. plenum SZJ. Komisija zveza Jugoslavije je razpisala loterijo. Prva premija je 800.000 din. Čisti dobiček je namenjen razvoju športa pri nas. Del teh sredstev bodo dobile republiške zveze, del pa bo v prodaji od srede januarja do srede februarja.

Tako bomo morali čimprej ločiti trenerje in instruktore, ki jih bo treba pripraviti za tekmovalni šport in ki se bodo ukvarjali z mladimi ljudmi v borbi za najvišje rezultate ter med vodniki, ki bodo skrbeli za rekreacijski, kreplilni šport bolj zrelih ljudi, katerim ni vedno toliko za tekme, temveč bi radi smučali, igrali itd., vse za okrepitev in počitve. Tudi športu naše šolske mladine, ki dela v svojevrstnih pogojih, bomo morali pri vzgoji instruktorskih kadrov posvetiti več skrbi in v tej smeri je tudi naša prizadevanja. Prihajemo nekaj tečajev, s katerimi bomo skušali zamastiti kadrovske vrzeli v zimošportnih panogah — v tistem športu, kjer imamo Slovenci največ tradicije — pa zelo malo vzgojiteljev.

O tečaju v Kranjski Soči smo že zapisali, da so naši smučarji dobili prve sodobne instruktore, dober del letošnjih tečajnikov pa bo nadaljevalo s tečajem poleti v Rovinju. Le tako bomo lahko napredovali v smučarskem športu.

Zdaj so se zganili tudi v Mariboru, kjer je podzveza predlagala instruktorski tečaj. Absolutni bodo lahko precej prispevali k napredku smučarjev na našem Pohorju. Ta pobuda je še posebej hvalevredna, saj so bile take prireditve doslej že osrednjega pomena.

Smučarska zveza pa hoca vzgojiti tudi čimveč smučarskih učiteljev, ki naj bi se lotili dela z ukleženim mladino. Glavni pobornik tovrstnega dela tov. Marjan Jelocnik vodi prav sedaj v Kranjski Soči seminar učiteljev, ki bodo pokazali sadove že v skorajšnjih zimskih počitnicah.

Tudi učitelji telesne vzgoje niso držali rok križem. Tudi oni so zadnje dni starega leta v Kranjski gori osvežili potrebno znanje pod večjo roko tovariša Jelocnika. Svet za šolstvo LRS je prav tako prispeval k poživitvi smučanja. V Kranjski gori so se zbrali učitelji in učiteljske osnovnih šol, ki bodo na 14-dnevnem tečaju pridobile znanje s pridom posredovali zaupani mladini. Posebej moramo poudariti, da pomeni uvajanje smučanja v

50 SKAKALCEV BO NASTOPILO NA VELIKIH MEDNARODNIH TEKMAH V PLANICI OD 7. DO 10. MARCA T. L.

Se bodo vsi odzvali vabilu Smučarske zveze Jugoslavije. Povabljeni bodo vse evropske države, v katerih je skakalni šport tako razvijen, da imajo tekmovalec, sposobne za nastop na veliki 120-metrski skakalnici v Planici. Vzhodni Nemci, Poljaki in Čehi so že objavili svojo udeležbo. V smislu jugoslovanskega povabila naj bi poslala vsaka država po 4 skakalce, sosednja Avstrija pa 6. Vsem bo povabljenih in 50 državnih reprezentacij. O številu jugoslovanskih skakalcev bo padla odločitev šele v februarju, ko bodo začeli z vadbo na velikih skakalnicah v Planici. Udeležba v Planici v Združenih državah Amerike vedno razmeroma malo o jugoslovanskem športu. V njihovem športnem leksikonu najdemo samo podatke o Planici in njenih rezultatih v smučskih skokih. Ker bi Američani radi naša lastna oči videli dogodke v Planici, se zanimajo za televizijsko snemanje tekmovanj. Naj bi bil znan avstrijski smučar O. Lantschner, ki je tudi našim starejšim smučarjem znan kot zimski igralec.

Smučarska zveza Slovenije, prireditelj mednarodnih skakalnih tekem v Planici, se je odločila za popularno vstopnico. Za mislino ko znašala 30 din, za odrasle pa 100 din. Celokupni stroški za organizacijo potovanja v Planico (vožnja na obe strani in vstopnina) bodo znašali za udeležnike iz Ljubljane 250 din, za mladino 180 din pa 100 odrasle.

Za olimpijski film iz Cortine, čeprav nem, ozek in kratak, je povsod veliko zanimanja. Dosejel so ga prikazoval v Kranjski gori, na Jesenicah, v Trzinu, na Bledu, v Kranju in drugod, zdaj ga gledajo v Kočevju, medtem ko Celjani že neumorno urizajo, da bi ga tudi oni dobili za nekaj dni. Znamenje, da so zimski športi pri nas resnično priljubljeni. Seveda bi bilo ljudem veliko bolj ustreženo, če bi se našlo pri nas podjetje za izposojanje filmov, ki bi naročilo celovečerni zvočni barvni film »Beli vrtnice«, ki se prav prikaže vso lepoto zimskih olimpijskih igri.

Na Pohorju bo priredila Stajerska smučarska podzveza tečaj za smučarske instruktore. Tečaj bo od 14. do 26. t. m. Razen trenerjev iz Cortine v Sveti Pavičica bodo sodelovali v tečaju tudi predavatelji Višje šole za telesno vzgojo iz Ljubljane. Vidna skrb za vzgojo smučarskih kadrov pomeni jamstvo za pravilnejše tehnično delo v bodoče. Upamo, da uspehi ne bodo izostali.

VODNIKI, INSTRUKTORJI, TRENERJI...

PESTRA DEJAVNOST - LEPI USPEHI

Vprašanje vzgoje naših vodnikov, instruktorev in trenerjev ne more biti nikdar rešeno v splošno zadovoljstvo. Šperti ni nekaj mrtvega, temveč raste in se razvija s nami vred; zato se pojavljajo nove naloge.

že zapisali, da so naši smučarji dobili prve sodobne instruktore, dober del letošnjih tečajnikov pa bo nadaljevalo s tečajem poleti v Rovinju. Le tako bomo lahko napredovali v smučarskem športu.

Zdaj so se zganili tudi v Mariboru, kjer je podzveza predlagala instruktorski tečaj. Absolutni bodo lahko precej prispevali k napredku smučarjev na našem Pohorju. Ta pobuda je še posebej hvalevredna, saj so bile take prireditve doslej že osrednjega pomena.

Smučarska zveza pa hoca vzgojiti tudi čimveč smučarskih učiteljev, ki naj bi se lotili dela z ukleženim mladino. Glavni pobornik tovrstnega dela tov. Marjan Jelocnik vodi prav sedaj v Kranjski gori seminar učiteljev, ki bodo pokazali sadove že v skorajšnjih zimskih počitnicah.

Tudi učitelji telesne vzgoje niso držali rok križem. Tudi oni so zadnje dni starega leta v Kranjski gori osvežili potrebno znanje pod večjo roko tovariša Jelocnika. Svet za šolstvo LRS je prav tako prispeval k poživitvi smučanja. V Kranjski gori so se zbrali učitelji in učiteljske osnovnih šol, ki bodo na 14-dnevnem tečaju pridobile znanje s pridom posredovali zaupani mladini. Posebej moramo poudariti, da pomeni uvajanje smučanja v

šolsko telesno vzgojo velik napredek. Prvi primer šolanja kadrov v hokejskem športu imamo že na Jesenicah, kjer bo češki strokovnjak g. Blaha vodil enotredenski tečaj v organizaciji

H.Z.S. medtem ko bosta vodila ing. Stanko Bloudek in tovarš. Biber enotredenski tečaj za drsanje. Obiskovalci ga bodo vodili, da bodo mladini kazali pot k napredku.

Smučarski učitelji pri delu

ba omeniti izdelavo etnotnega učnega načrta za vsoto državo, pravo pravilnika o učiteljih in trenerjih, učiteljski tečaj za vzgojo novih učiteljev in trenerjev po posameznih republikah.

UKAZELJINA KRANJSKOGORSKA MLADINA

Razen šolske mladine, ki ima v redno tečajevno na snežnih in snežno-zimskih učiteljski šole pod vodstvom smučarskih vadiateljev Ra-đa Kočevarja in Jelene Marinšek, skrbi za delo z nadobudnimi smučarski učitelji, ki so vidno vsak dan popoldne, kako vodi skupino mladih tekmovalcev. Res koristno je bilo, da je decembra obiskoval tečaj za smučarske trenerje.

ZAKLUČKI Z ZADNJE KO NERENICE SPORINGNE DNEVA ODBORA ZSJ

Na vseh univerzah telesno-vzgojni organi

Konec preteklega leta je bila v Beogradu konferenca športne odbora Zveze študentov Jugoslavije, na kateri so predlagali dosežani del študijskih in učiteljskih organizacij in določili nove naloge ter organizacijske oblike za prihodnje.

Na konferenci je bilo soglasno mnenje, da je treba omejiti telesnovzgojno dejavnost ter športno dejavnost na množični osnovi. Jasno je, da organizacije same ne morejo niti niso dovolj izvajati celotne telesnovzgojne aktivnosti med študenti, ker je to odvisno od raznih pogojev. Nemožnost odločnega opira pri širokem vključevanju študentov v športne organizacije. Toda to prizadevanje ne bo imelo odmeva, če ne bodo rešeni objektivni pogoji. Zato je bilo sklenjeno, naj bi se v vprašanju razpravljali univerzitetni organi. V zvezi s tem naj se ustanovijo po vseh univerzah v državi ustrezni oblikovni organi.

ŠSD Olympia je že na lanskim skupščini predlagala ustanovitev posebne komisije pri univerzitetnem svetu, ki naj bi med drugim sodelovala pri vseh gradnjah prostora za telesno vzgojo, skrbelo za sodobno telesno vzgojo vseh študentov itd. Kazalo pa, da se vedno niso pravi pogoji za razpravo ali naj bi ta oblika športne študentske dejavnosti obvezna ali ne. Dejavnost Olympia je res vzorna, saj sprejema v svoje vrste tudi srednješolske in diplomante univerze. Društvo pa se bo še bolj razmahnilo šele tedaj, ko bo na univerzi uvedena splošna telesna vzgoja.

Na letošnjem športnem kongresu pa je v odboru znani smučarski pedagog in metodik prof. Melovšek. Na prvem sestanku so določili naloge, od katerih je treba

PROVA na kratko

Smučar - padalec

Pred leti so se strokovnjaki ukvarjali z mislijo, da bi gradili še večje smučarske skakalnice kakor so v Planici, Oberstdorfu in Kuimuu. Znan teoretik inž. Straumann (Švicar) izrazila, da bi smučar dejansko lahko jadral, če bi imel v odskoku hitrost 180 km na uro. Odgovoriti moramo nikakor, kajti za tako skakalnico bi bila potrebna strmina 60 stopinj. Največja strmina na planiški skakalnici pa znaša 41 stopinj (na doskoku). In ne bi mogli trditi, da si želijo skakalci še več strmine in več hitrosti.

Natančna merjenja na skakalnici v Oberstdorfu so dala nekaj zanimivih podatkov o hitrosti na zaletu, odskoku, letu in doskoku. Najslabši skakalec so dosegli hitrost 163 km na uro. Zanimivo je omeniti, da sta imela najtežji skakalec (Tschannen) in najlažji (Priekinen) na zaletu skoraj enako hitrost, vendar pri odskoku in letu različni rezultati. Tako je bil težji kot najlažji smučar, vendar pri odskoku in letu različni rezultati.

Največjo hitrost imajo skakalci v doskoku (povprečno 138 km na uro). Zato je razumljivo, da pomeni doskok za vsakega skakalca nalozno nalogo. Pri prvi v radiusu skakalnice znaša približno 80% telesne teže. Tudi to niso manjše solze.

Skakalec, ki je izvedel 120 m dolg skok, je bil 4,3 sekunde v zraku. Višini tekom skoraj 30 m. Svetovni rekord na skakalnici v Oberstdorfu je postavil švicar Luero Tamu na rezultatom 130 m. Pri tem je bil skoraj 5 sekund v zraku. Njegov uspeh pa ni bil odvisen samo od pravilnega odskoka, najboljše aerodinamične drže v zraku, pomagala mu je tudi veter, ki je pihal navzgor od doskoka skozi hitrostjo 3 m na sek.

Na vprašanje, kako dolgi poleti bi bili sploh možni na smučeh, je izjavil inž. Straumann, da bi po nizovem mišljenju lahko skakali do 150 m. Da bi bili skakalci popolnoma varni ni, da bi skakalci brez nevarnosti morali biti prenosni, bi morali biti posebno pa bi morali imeti vsako razvite elastične inštrukcije in reflektirane.

1813 Švedci, za njimi pa še ostali narodi. Samostojne visoke šole za telesno vzgojo so razvili razen na Švedskem še na Finskem, v Ameriki, v Belgiji, v Franciji, na Danskem, na Madžarskem, v SZ in drugod, medtem ko so jih na univerzah razvili v Avstraliji, Zahodni Nemčiji, Švicarji in drugod.

V Jugoslaviji smo dobili enoletni višji tečaj najprej v Beogradu 1938, ki je prerastel 1939 v 2-letno višjo šolo, medtem ko so pripravljali v začetku 1941 že zakon o 3-letni visoki šoli za telesno vzgojo, kar je pa preprečila vojna. Vzporedno z razvojem šole v Beogradu sta se pripravljala tudi Zagreb in Ljubljana, le s to razliko,

POVEČANA SKRB ZA SMUČARJE-SKAKALCE V ITALIJI IN ŠVICI

ITALIJANI so se odločili za Finca

Italijanska smučarska zveza si resno prizadeva, da bi dvignila sposobnost smučarjev skakalcev. Doslej jih je treniral Thorleif Scheldrup iz Norveške, letos pa so se odločili za finskega trenerja. V Cortini se je lahko vsakdo prepričal, da pomeni finska šola skakanja, ki poudarja mišnost in sproščenost, korak naprej.

Tako imajo Italijani že dober mesec finskega trenerja Juusi Suomalaina. V šoli so mu dali 20 najboljših skakalcev. Nemaio pa so bili presenečeni, ko ni pokazal njih na snegu, temveč na suhih skakalnicah. Trener Suomalainen je začel prve dni decembra s atletskim tečajem, v katerem so se urili v tekli čez dno in sprintu, skakanju v višino in daljino in v posebni gimnastiki za skakalce.

Atletski pripravljani tečaj je trajal 15 dni, nato so šli na sneg. Ko si je Suomalainen ogledal italijanske skakalce na 30 in 50-metrski skakalnici, je izjavil, da imajo dovolj poguma, da pa so tehnično nezreli. Zlasti je bil razočaran nad njihovim odskokom. Na Rollepasuu so priredili konec decembra prvo preizkušnjo. Prvi je bil Pennachio 220,5 (48,5, 46), drugi De Zordo, tretji Zandoni. Vredno je omeniti, da je nastopilo v vsem 38 domačih skakalcev, juniorjev in seniorjev.

SVICARJE PRIPRAVLJA FRITZ TSCHANNEN

Tudi Švicarji niso zadovoljni s dejstvom, da imajo enega samega skakalca svetovnega slovesa — Andreea Daesherja, ki je bil v Cortini šest. Nalogo, da bi tudi na tem področju našli slavo švicarske smučarje, so zaupali znanemu prvaku Planice Tschannenu. Prav tako kakor Suomalainen v Italiji, je začel tudi Tschannen

NOGOMETNA PODEZVEA LJUBLJANA

V ponedeljek 14. t. m. bo sešla upravna odbora NPL in sicer v prostorih SZS, Likožarjeva ul. ob 17 ur. Obveščamo za vse članke UO NPL.

Vsi klubi NPL morajo do 31. t. m. dostaviti spisek in legitimitacije registriranih igralcev, ki bodo nastopili v letošnji sezoni. Hkrati je treba plačati članarino.

Redni letni občni zbor železnice-čarškega NK Ljubljana bo v ponedeljek 14. t. m. ob 17. v sindikalni dvorani Železnice direktorice, Kolodvorska ul. II. nadst. Vabljeni.

Ze imate slikanico »Gozdni prijatelji«?

ZANIMIVOSTI IZ VSEGA SVETA

25 LET ZA EVROPA

Predsednik mednarodnega olimpijskega odbora Avery Brundage je izjavil, da je Amerika zaostala za Evropo v rokoborbi in sabljanju za približno 20 let, medtem ko so njihovi atleti na višku.

PLEZALKE NANEŠTO SPINTRARIC

Chris Brasher, angleški olimpijski zmagovalec v teku na 3000 metrov žez zapreke, je povedal, da je zaključil svoje atletsko kariero. Posvetil se bo holedanju, medtem ko se bodo strokovnjaki izredali v sprinterice s plezalčkami in derezami ter se podajal v gore.

NOVA PRAVILA ZA SKOKE V VODO

V skokih s stolpa za moške so izgubili Američani na minulih olimpijskih igrah svoj dolgoletni primat. Njihovi strokovnjaki izredajo, da je bil olimpijski zmagavec Mehanica Joaquina Capille rezultat napačnega soljenja madžarskega in ruskega sernika, kate-riki ne očita jo neobčutljivost, marveč popolnoma drugače estetske nazore o lepoti gibanja.

Na ameriške prigovore je mednarodna plavalna organizacija sklenila, da bodo v bodoče sodili s elektroničnimi aparati namesto z lošenim dviganjem kartonov; lošenim nacionalni instruktor ne bo smel soditi, medtem ko bodo zamenjali vsakega sodnika med tekmo, če bi žanj ugotovili, da ne obvlada soljenja.

V St. Moritzu so dobili novo letalo za reševanje ponesrečenih smučarjev. Gre za štirisedežno letalo italijanske tvrdice »Meteor«. Motor ima 150 konjskih sil. krilo in trup sta izdelana iz lesa. teža znaša samo 450 kg, maksimalna obremenitev do 800 kg. Po potrebi bo letalo odkrivalo tudi planinske kočice, kolikor bi bile zaradi snežnih razmer neopristopne. Za tujski promet v St. Moritzu bodo letalo letalo dragovno tekevalno na turistično pridobitev.

Marjan Podobnik iz Rakeka je diplomiral na Višji šoli za telesno vzgojo v Ljubljani. Njegova plimena naloga je bila »Kritičen pregled slovenske strokovne literature«. Obdelal je sokolsko, orlovsko, planinsko, taborniško in športno literaturo vse od začetka do današnjih dni. Iskreno čestitam!

KAKO POJDE NAŠIM TEKAČEM LETOS?

Náš sodelavec je v Ravnah na Koroskem obiskal zveznega kapetana za smučarske teke Gregorja Klančnika in mu postavil nekaj vprašanj v zvezi z letošnjimi tekmovanji v smučarskih tekih in njihovih obetih za sezono. Kljub obilnemu poslu v domačem podjetju se je tov. Klančnik rad odzval njegovim prošnji in povedal v glavnem tole:

»Kaj je pokazalo letošnje prvo tekmo v tekih na Pokljuki?«
»To je bila prva tekma letošnje sezone. Čeprav je šlo vse po sporedi, ni dosegla namena, ker ni zbrala vseh smučarjev-tekačev. Preslabša popularizacija po tisku je vplivala na udeležbo in udeležencev iz drugih republik sploh ni bilo. Zaradi pomankljive organizacije in nespornosti s prireditelji tudi ni bilo nobenega tekmovalca iz tujine. Kljub temu je bilo tekmovalce po kvaliteti zadovoljivo, čeprav je bilo treba letos zaradi pomanjkanja finančnih sredstev prepustiti vse treniranje za začetek sezone tekmovalcem in društvom samim. Vendar smo videli, da je bilo to delo v splošnem opravljeno zadovoljivo. Neznatna razlika 2,5 minute med prvimi in desetimi plasiranimi na 14 km razdalje kaže, da so bili tekmovalci precej izenačeni in da se mlajši očitno bližajo starejšim. V ostalem pa se je pokazalo še, da so bili naši tekačji lani na Finskem, kjer so precej pridobili, saj so se prav

oni plasirali na prva štiri mesta. »Po kakšnem merilu ste določili tekmovalce za prvi skupni trening na Pokljuki?«
»Za to zbirajo so bili odločilni izidi tekmovalca na Pokljuki, delno pa tudi uspehi v zadnji sezoni. Na trening smo povabili najboljših, iz katerih ni moglo sestaviti državno reprezentanco. Med vsemi znanimi (in že objavljenimi) imeni nameravamo poklicati na trening še najstarejšega aktivnega tekača Matevža Kordeža in Pina Sirača iz Travnika.«
»Kdo bo izmed mladincev šel na skupni trening?«
»Vimena mladincev so bila medtem že objavljena v dnevnih listih. Razen udeležencev iz LRS pa bodo še republiške smučarske zveze Hrvaške, Bo-

slavne in Hercegovine in Srbije določile v ta tečaj po dva udeležence, medtem ko bo iz Črne gore in Makedonije vključen po en udeleženec. Hkrati z zveznim tečajem pa bo tam tudi republiški tečaj za mladince, v katerega smo določili Slovika (Ihan), Kobentarja (Jes.), Ferka (Celje), Ambrožiča in Repeta (oba Gorje).

Vsekakor se bomo letos predvsem posvetili mladincem, o katerih računamo, da se bodo v tem tečaju čimbolje pripravili za svoj najpomembnejši nastop, ki bo v začetku februarja med Slovenijo, Korosko in Videmsko pokrajino v Beljaku.

»Kako mislite bolj uveljaviti smučarske teke?«
»Smučarski tek je disciplina, ki terja največ poštovitosti in jo je zaradi tega relativno najtežje razširjati. Zanj niso potrebne posebne športne naprave in za gojitve teka so pravzaprav vsi gorski kraji pri nas povsem prikladni. To okoliščino bi bilo treba mnogo bolj izkoristiti in tej disciplini po-

klubih posvečati kar moč pozornosti. Mi vemo, da je kadra dovolj, zlasti na podeželju, toda odnotni klubi so finančno prešibki, da bi lahko razširjali svoje vrste in boljšali kvaliteto svojih tekačev.

»Kako kaže z nastopi naših tekačev v tujini?«

»Razen na že omenjenem mladinskem troboju v Beljaku bodo naši tekači kot reprezentanca Slovenije startali 24. februarja na mednarodnem teku na 15 km v italijanski Aostii. Konec januarja se bodo naši tekači udeležili tekmovalca v Garmisch-Partenkirchenu, pred obiskom Italije pa bodo člani članice in mladinci kot državna reprezentanca FLRJ sodelovali na tekmovalcu za poka. Kurjk-kala v Mond Soleji. Slednji je v drugi polovici marca na sporedu nastop celotne Jugoslovanske reprezentance v Zakopanih na Poljskem. Ni izključeno, da bodo najboljši tekači še isti mesec šli na mednarodne tekme na Češko in v Romunijo.

M. K.

SMUČARSKI SKAKALCI NA POZORNICI.

Prvi koraki niso bili prida

Začetek novega koledarskega leta se po navadi časovno ujema s startom mednarodne smučarske sezone. Tako je bilo tudi letos. Oziroma se zdaj po skakalcih, ki imajo prve tekme že za seboj.

Če odstejemo manj pomembna tekmovalca v Sveti in Italiji, sta bili zadnje dni v središču zanimanja dve prireditvi: avstrijsko-nemška turneja in domači obračun Fincev. Za nas je nedvomno važnejša prva.

Konkurenca v Oberstdorfu. Innsbrucku, Garmischu in Bischofshofenu je bila odlična. Razen v Oberstdorfu so vsespod nastopili tudi Rusi, ki so bili Fincev povsem enakovredni nasprotniki. V Oberstdorfu in Bischofshofenu je zmaga pripadla Fincev, v Innsbrucku in Garmischu pa so slavili zmagoslavje Rusi.

Oboji so pokazali velik napredek. Rusi se odlikujejo z velikimi dolžinami skokov (v Garmischu in Bischofshofenu so dosegli rekorde skakalci), pa tudi po slogu so se precej popravili. Nekoliko skušajo posnemati Fince (družba roki), vendar se dajo po iz-

javah strokovnjakov (Bogo Šramel) se vedno dobro razlikovati Finci od Rusov. Zelo dobro so se na teh prvih srednjeevropskih tekmovalnih uveljavili tudi Nemci, tako zahodni kot vzhodni.

JUGOSLOVANI LE V BISCHOFSHOFENU
Jugoslovani so se od štirih prireditelj udeležili le ene — v Bischofshofenu. Tam sta nastopila Zidar in Langus, ki se nista plasira najbolje. Zidar je bil med 53 skakalci 30, Langus pa petinštirideseti.

Z njima je opravil pot v Avstrijo tudi zvezni kapetan za skoke Šramel, ki je o tekmovalstvu povedal tole: »Bila je zelo lepa prireditev. Kakovost udeležencev je bila viška, saj sta se samo dva skoka končala s padcem. Jugoslovanska skakalca sta »delala« lepo, vendar sta bila mnogo prekratka, da bi si bila lahko priborila boljše mesta. Medtem ko je Zidar v prvem skoku (73 m) zaostal za najboljšimi kakih 10 m, je v drugi seriji, ki je bila zaradi boljših razmer daljša, prese- niteljivo skočil še manj kot prvi (69 m). Tako so ga bolje plasirani tekmovalci »prekočili« tudi za 20 in več metrov. Našima tekmovalcema se je pač poznala pomanjkljiva vadba na snegu.

Finci in Rusi so bili najboljši. Pa tudi Nemci in Avstrijci so se lepo držali. Tekem so se udeležili še Čehi in Poljaki, ki so od lani napravili precejšen skok naprej. Skratka — vsi napredujejo. le pri nas gre stvar počasni. Švedi sedaj ne pomenijo nič posebnega več, pa tudi Norvežani so mnogo skromnejši kot prej. Zamislite si, da so bivši učitelji skokov poslali na turnejo dva skakalca celo na svoje stroške. Trener Norveža-

nov pa je letos spet naš znanec dr. Thorleif Schjelderup. Tako torej v Srednji Evropi! Na Finskem pa so imeli v Lahtiju domači obračun, ki se je končal z zmago Vuorinena pred našim planškim znancom Silvennoinonom.

KAJ ZDAJ?
V nadaljevanju skakalne sezone se bodo naši smučarji najprej udeležili velike avcarske turnee, ki bo konec tega meseca. V nedeljo se bodo vsi najboljši zbrali na tekmovalcu v Planici, ki bo obenem izbirna tekma za odhod v Švico.

Naše skakalce bo spremljal v Švico dr. Tone Dečman, ki nam je o turneji dejal tole: »Po nedeljskih rezultatih bodo določeni štiri skakalci za nastop v Sveti. Pričakujemo, da bo konkurenca na štirih tekmah v Švici zelo huda, saj bodo po vsej priliki na startu vsi Srednjeevropejci, pa tudi Skandinavi. Tam ne bo le Rusov, ki so se po tekmah v Nemčiji in Avstriji vrnili domov.«

Upajmo, da se bodo naši skakalci v Švici naposed le dobro odrezali. Zato bomo imeli tudi več možnosti, saj bo le za njimi še nekaj daljša doba treniranja in tudi drobec tekmovalca. eb

GROSKOVA KAZEN POTRJEVA

Sekretar Sahovske zveze Jugoslavije je potrdil ljubljanskemu moštroskemu kandidatu Grosku kazen šestmesečne prepovedi igranja. Grosk tako ne bo mogel igrati na šampionatu. Matulovičev kazen je sekretariat omilil, tako da bo mladi mojster lahko igral na tej pomembni prireditvi v Ljubljani. Kaznovanemu mošturu Božiču so povišali kazen od štirih na šest mesecev prepovedi.

V Grindelwaldu (Švica) so se začeli mednarodne ženske smučarske tekme. V teku na 10 km je zmagala Poljakinja Bukova s časom 4:45 pred rojakinjo Konočko, Nemko Blasel itd.

LETVI OBCNI ZBOR. Zvezni smučarski zvezni klub Ljubljana, bo drevi ob 19. uri v sejni dvorani na Stadionu v Siskii. Vabljene članice, prijateljice kluba, posebno pa starši včlanjene mladine.

Nogometni klub Domžale ima v nedeljo 13. t. m. ob 9. uri prostoriš kina Domžale redni letni občni zbor. Vabljeni!

Stolarsko preduzeče
»UZOR« Vršac
1880
MIZARJE
za izdelavo
furniranega pohištva.
R-162

Najnovejše vesti in dogodki
v »Slovenskem poročevalcu«

Umrl je v 84. letu starosti naš dragi oče, ded in praded
BOGOMIR SAKSIDA
Pokopali smo ga 8. januarja 1957 na pokopališču na Zalah v Ljubljani.
Zalujoče družine: Saksida, Ing. Vajda, Volčič, dr. Cermelj, dr. Viktor Vovk, dr. Janko Vovk in ostali sorodniki.
Ljubljana, Koper, Trst in Vogrsko, 8. januarja 1957.

Gradiš prekosil samega sebe...

NOV DRZAVNI MOSTVENI REKORD V KEGLJANJU (473 KEGLJEV)
Kegljaški klub Gradiš je pred dnevi odigral prvenstveno tekmo v mednarodnem slogu s KJK Ljubljana in postavil nov republiški rekord z rezultatom 466 podrtih kegljev. V torek je na svojem novem štipstvenem kegljišču odigrala mestna Gradiš prvenstveno tekmo z Ilirijo in zmagala v razmerju 473:414. Novi rezultat 473 je hkrati nov državni in republiški rekord. Dosegli so ga najboljši tekmovalci: Namer, Lopač, Mlakar, Praprotnik, Setlar, Martinišek, Premk, Toni, Manhič in Dornik.

Gradiš je preteklo soboto igral tudi prvenstveno tekmo z Rakokom v disciplini 4x200 kegljev za moške. Zmagal je Gradiš z rezultatom 592:482. Najboljši tekmovalci, ki so bili: Martinišek, ki je tokrat prebil »kegljaški zvočni zid« (600 kegljev) z rezultatom 903 podrtih kegljev. Tokrat je Gradiš nastopil v naslednjih postavah: Martinišek 606, Mlakar 595, Premk 516, Toni 784, Praprotnik 622 in Manhič 812. Rakoka pa: Kum 664, Likar 812, Grom 889, Poljak 785, Debevc 788 in Pregeš 813.

Slovensko kemijsko društvo obvešča kemijska podjetja, ustanove, šole in ostale zainteresirane, da je prava kemijska razstava Slovenije odprta vključno do 14. januarja v prostorih Kemijskega inštituta »Boris Kidrič«, Ljubljana, Hajdrihova 19, naspr. Kopalniška Kolonija. Vstopnine ni.

Po kratkem, mučnem trpljenju je v 66. letu starosti danes na Jesenicah umrla

PAVLA STEFFELIN
ki je podpisanimu 35 let zvesto in požrtvovalno služila kot gospodinja in župničica.
Zalujoče za njo bratje Valentin, Jože, Nikolaj in sestra Jerica ter številni sorodniki, prijatelji in znanci.

Sv. Križ nad Jesenicami, Jesenice, Spodnja Lipnica in Begunje pri Cerklju, 10. januarja 1957.
Franc Hiti, župnik - dekan

Umrla je
IVANA SKREM
upokojenka
Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 11. januarja 1957, ob 14.30 uri iz Petrove mrliške vežice na pokopališču Zale.
Ljubljana, 10. januarja 1957.
Zalujoči sorodniki

Gospod Tanaka je bil star, majhen izsušen mož, ki je preživel sedemdeset let velike izpremembe. Nikoli še ni nosil zapadnjaške obleke in v njegovem stanovanju ni bilo niti stola niti postelje v zapadnjaškem slogu. Podedoval je bil skromno premoženje in živel od njega, dasi zmeraj težje. Izgubil je vse svoje sinove v minuli vojni, njegov oče pa je padel v prvi vojni s Kitajsko pred mnogimi desetletji. Mrzil je vse vojne in zaradi te mržnje je postal budist, ko se je uprl, da bi sledil šintoizmu, ker je bil le-ta zasnovan na nacionalizmu, ki ga je prav tako mrzil. Proglasil se je za humanista, ljubitelja vseh ljudi, in bil obizren celo do Amerikancev.

»Ni bilo toliko nečloveškega v letih, v katerih sem živel,« je rekel gospod Tanaka zamišljeno. Nihče ga ni prekinil. Sedel je, majhna sključena postava, nasprotni odprtih vrat, ki so vodila na vrt, poln rumene svetlobe zahajajočega sonca. »Ko je padla atomska bomba na Nagasaki, sem šel tjakaj, da bi videl, kaj je naredila. Saj veste, da izhaja moja rodbina iz Nagasakija. Starodavna hiša je izginila in postala grob mojim šestim najstarejšim sorodnikom, ki so živeli v njej vse svoje življenje. Od tega obiska dalje ne morem več prenesti niti najmanjše surovosti. Ne morem več stopiti na primer na prepoln travljaj, saj lahko rečem, da bi ne prenesel niti tako majhne surovosti, kot je bežen sunek v kogar koli, čeprav sem star in bi s svojim slabotnim sunkom ne mogel nikogar poškodovati. Toda kljub temu tega ne morem storiti. Pridal bi še, da bi me najmanjša surovost spravila s sveta. Ne morem zmečkati mravlje, ali ubiti muhe, ali pripraviti otroka do jokanja. Vedite, da bi bilo zame več nečlovečnosti, kot je bilo že storjeno ne le tukaj, marveč povsod po svetu, preveč. Ne več, o Buda! Dvignil je svoj stari, suhi obraz in zaprl oči, a dr. Sakai je sklonil glavo. Globoko v prsih je začutil skeleto žalost, ki je postajala čedalje močnejša.

• Sintoizem — japonska narodna vera. Osnovna misel je čaščenje prednikov in starodavnih junakov in božanstvo cesarja; pred letom 1945 državna vera. — Op. prev.

Ko so končno vstali, da bi se poslovili, ni našel priložnosti, da bi govoril z gospodom Matsuijem o njegovem sinu in svoji hčeri, sicer je pa sedaj niti ni hotel najti. Pravkar si je bil očistil dušo in se naučil še več o tem, kaj se pravi biti Japonec. Ni hotel misliti o mladih dveh in o jutrišnjem dnevu. Za to je bilo še dovolj časa.

Domov je odšel počasi in pomirjen.

V veliki sobi hiše je gospa Sakai pričakovala svojega moža. Kako naj mu pove, kaj se je zgodilo popoldne v njegovi odsotnosti? Bala se ga je, ker ga je občudovala bolj kot vsa človeška bitja in bi ga, če bi mogla, popolnoma ljubila. Toda bilo je nemogoče ljubiti nekoga, ki ga tako občuduješ. Tako razumni duh, kakršen je bil njegov, je spoznal vsako napako, a ona je bila ponižna. Razen tega je skrivala v skritih kotičkih svojega srca tajen greh, ki bi se ga nikoli ne mogla spovedati. Ona ni marala Japonske. Ni bila hotela zapustiti Amerike. Raje bi imela celotno koncentracijsko taborišče, v katerem so bile vse njene prijateljice. Bilo bi kajpak neprijetno. Poznala je vse neprijetnosti, ker ji je bil pravil o njih. Vendar pa bi bila tam skupaj s prijateljicami in lahko bi si skupaj kuhale in prale in imele še dovolj časa za razgovor. Imela bi več časa kot kdajkoli poprej, ker bi ji ne bilo treba služiti za hrano. Hrano, kajpak pičlo, bi imeli priskrbljeno. A tudi podnebje v puščavi je suho in toplo. Tukaj v Kiotu pa je klima vlažna, stanovanje pa celó sedaj mrzlo. Potoček v vrtu, megle, ki so prihajale z morja, in gorovje so prinašali vlago v hišo.

Sedela je pravilno na podvitih nogah, oblečena v svoj drugi najboljši škrlatni kimono, na hrbtu vezen z belo čisto svilo, in čakala moža. Na nogah je imela snežnobeležne vezene nogavice iz bombažne tkanine z dvojnimi stopali. Napravila si jih je bila sama. Znala je vse sama napraviti, ker je bila vzgojena na Japonskem, v siromašni družini na majhni gorski kmetiji v visokih hribov nad Nagasakijem, blizu Unzena;

dovolj blizu njegovim vročim izvirov, da so včasih, ko so si spomladali ali jeseni vzeli počitek, postajali okrog njih in si kuhali ribo v pari, ki se je dvigala iznad skal.

Tako reven je bil njen oče, s tolikimi hčerami, da je poslal nekega dne, ko je bral v časopisu, da iščejo neveste za mlade Japonce v Ameriki, njeno sliko in napisal njeno ime v spisek. Tako je bila odšla v Ameriko. Dr. Sakaijeva mati jo je izbrala in priporočila njen plemeniti obraz. Kot mlado dekle je imela zelo prikupen obraz, čeprav ne lep. Ni ji bilo prišlo na misel, da bo poslana možu, ki je bil zdravnik in ki zategadelj ni maral njenih krivih nog in kratkih, debelih stopal in rok. Povpraševal jo je bil po njeni hrani, ki je bila zmeraj riž z ribami in nekaj zelenjave.

Ko sta se rodila otroka, bi se Sotan Sakai zelo lahko razbesnel, če ju ona ne bi hranila natanko tako, kot je rekel. Nihče od njiju ni omenjal fanta, odkar je padel. Kako ga je bila silila piti ostudno kravje mleko in kako se je dril? Zelela si je, da bi ne bila nikoli storila ničesar, česar ni maral, saj sedaj je bilo tako že vse brez koristi. Nikoli ni mogla videti niti njegovega groba. Kakor običajno, kadar je mislila na Kensana, svojega sina, so se pojavile solze. Previdno si je brisala oči v notranjo stran svojih širokih rokavov, nos pa v košček tankega svilenega papirja, ki ga je imela na dnu levega rokava. Nato ga je zganila in ga odvrгла v neraben vrč v bližini. Navadila se je bila mnogih ameriških običajev, ne pa umazanih platnenih robčkov.

V tem trenutku je zaslišala moževe korake in služkinjo, ki je pohitela, da ga sprejme in mu sezuje čevlje. Vstala je in odšla proti vhodu in se priklonila. Pokimal je in ji v navzočnosti služkinje zamrmral v pozdrav nekaj, kar ni bilo njeno popolno ime. Nato mu je sledila v sobo, kjer ga je bila čakala, in, ko se je usedel, pokleknila in potipala pokrov čajnika, ki je bil pokrit, da bi ohranil toploto. Bil je vroč, zato mu je nameravala našiti skodelico čaja. Toda dvignil je roko: